

[Ministeren for skatter og afgifter]

fet af toldvæsenet, op til nærmere undersøgelse og afgørelse.

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. januar 1987. I de regler, der udstedes i tilknytning til loven, vil det blive fastsat, at reglerne har virkning for de afgørelser, der i 1. instans træffes efter den 1. januar 1987.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til Tingets velvillige og hurtige behandling.

Agerschou (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om dagpenget for gravide kvinder.

(Beslutningsforslag nr. B 21).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Tommy Dinesen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om erstatning til besættelsestidens ofre.

(Lovforslag nr. L 69).

Jeg skal i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om udvidelse af arbejdsløses ret til uddannelse i arbejdsløshedsperioden.

(Beslutningsforslag nr. B 22).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 134

1) Til statsministeren af:

Albrechtsen (VS):

»Vil statsministeren erkende, at det er fuldstændig urealistisk at kræve, at kommunerne på én gang skal øge miljøindsatsen og samtidig nedskære anlægsbudgettet med 1,5 mia. kr.?«

Skriftlig begrundelse

Miljøministeren kræver, at kommunerne friholder miljøområdet, når nedskæringen af anlægsbudgetterne med i alt 1,5 mia. kr. fra 6,6 mia. kr. til 5,1 mia. kr. gennemføres.

Politiken oplyser den 24. oktober, at miljøinvesteringerne i kommunerne svarer til 1,5 mia. kr. (hertil kommer miljøanlægsgudgifterne i København og Frederiksberg). Det statslige nedskæringskrav svarer altså til at fjerne hele miljøanlægsbudgettet i kommunerne.

Af de øvrige udgifter udgør forsyningsvirksomhed den største med 1,4 mia. kr. Her kan der næppe skæres meget, da det f.eks. er umuligt her og nu at lave om på kommunale fjernvarmeplaner og lign.

Måske kan der spares ganske små beløb på vejbyggeri og administrationsbygninger, men tilbage står så 1 mia. kr. på det sociale område og en lille milliard på skole- og kulturområdet.

Skulle regeringens planer om en fastholdelse af miljøinvesteringerne gennemføres inden for disse rammer, ville det altså kræve op mod en halvering af anlægsgudgifterne på socialområdet og skoleområdet.

Det er vel givet, at statsministeren ikke vil kunne acceptere, at det er ældreboligbyggeriet, løsningen af asbestproblemer eller lignende opgaver, der skal opgives. F.eks. har regeringen selv fremsat lovforslag (i sidste samling) om ældreboligindsatsen, hvor denne opgave skulle lægges ud til kommunerne. Vi må i dag konstatere, at regeringens politik over for de kommunale anlægsbudgetter simpelt hen ikke hænger sammen.

Albrechtsen (VS):

Den handlingsplan, som regeringen har fremlagt på havmiljøområdet, er en tynd sag. Her drejer det sig om den del, der vedrører kommunernes muligheder, og det, jeg gerne vil høre statsministerens vurdering af, er, hvor meget rensning og forureningsbekæmpelse statsministeren mener der bliver plads til på de kommunale anlægsbudgetter, når der skal nedskæres 1,5 mia. kr.; dette beløb

[Albrechtsen]

svarer ifølge de oplysninger, Politiken har fremlagt, nogenlunde til det samlede miljøanlægsbudget i kommunerne i 1987. Altså hvor meget forventer statsministeren at kommunerne vil skære ned på dette område? Eller sagt på en anden måde: mener statsministeren, at det er realistisk, at der ikke sker nedskæringer i miljøanlægsudgifterne?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg synes, det er rimeligt at afvise den argumentation, man har hørt en del til i de sidste dage, og som går ud på, at begrænsningen i kommunernes anlægsudgifter hindrer kommunerne i at gennemføre ganske bestemte og påtrængende anlægsopgaver, altså i dette tilfælde miljøinvesteringerne.

Det, der er tale om, er jo en begrænsning, et loft over de samlede anlægsbudgetter, og gennemførelsen af miljøinvesteringerne er derfor et spørgsmål om prioritering inden for disse budgetter.

Jeg vil i øvrigt gerne fremhæve, at kommunernes egentlige miljøinvesteringer andrager 700–800 mill. kr. eller mellem 11 og 12 pct. af de samlede budgetter. Derfor skulle det være muligt at finde de nødvendige besparelser inden for de øvrige 88–89 pct. af budgetterne. Regeringen afventer derfor en tilbagemelding fra kommunerne om den igangværende revurdering af de samlede anlægsbudgetter for 1987.

Albrechtsen (VS):

Nu skal der åbenbart foregå nogle drøftelser eller forhandlinger med kommunerne, kan man forstå. Nu vil det være afgørende set ud fra mit synspunkt – og det gælder formentlig et flertal i Folketinget – at der bliver styr på disse ting, så der faktisk sker en forøget indsats i kommunerne. Regeringen har jo selv erkendt, at der er behov for denne indsats, men man lever altså ikke op til det; det ligger også i statsministerens svar, at man ikke vil sikre det over for kommunerne.

Jeg vil gerne spørge statsministeren, om man på nogen måde kan garantere, at der ikke bliver skåret ned i de kommunale anlægsbudgetter til miljøformål. Vil statsministeren tage et initiativ, der sikrer, at kommunerne ikke på dette område skærer ned, eller mener statsministeren virkelig, det ville være til at leve med, hvis kommunerne gav sig til

at skære ned i miljøindsatsen? Jeg opfatter statsministerens svar sådan, at han godt kunne leve med det; det kan vi andre ikke. Jeg vil altså spørge statsministeren, om han virkelig mener, det er acceptabelt, hvis kommunerne skærer på det område.

Leif Hermann (SF):

Jeg går ud fra, at statsministeren har de samme forudsætninger som vi andre, nemlig at den handlingsplan til redning af havet omkring Danmark, som miljøministeren har fremlagt, skal intensivere den igangværende spildevandsrensning, og jeg vil bede statsministeren bekræfte, at det er den samme forudsætning, som vi andre opererer med.

Det andet spørgsmål, jeg vil stille statsministeren, er: hvis kommunerne skal skære på deres anlægsbudgetter, hvordan skal man så kunne undgå at skære på de anlægsudgifter, der netop skal intensivere spildevandsrensningen, når den konto, som disse udgifter skal tages over, har den allerstørste vækst, nemlig 128 pct. i forholdet fra 1986 til 1987? Hvordan skal man kunne undgå at bremse anlæg, der er i gang, når kontoen fra 1985 til 1986 voksede med 96 pct. – altså den største vækst overhovedet i kommunernes investeringer har været miljøinvesteringerne?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Miljøspørgsmålene er med rette i denne tid genstand for meget stor og ægte interesse. Det gælder i folketingets partier, og det gælder befolkningen som helhed. Men jeg vil advare imod, at nogen i disse dage, hvor vi alle tilkendegiver vort varme og ægte ønske om at forøge miljøindsatsen, forfalder til at give afkald på enhver form for sund økonomisk sans. Lad os nu ikke blive grebet af hysteri, og lad os nu ikke gå om bord i hvad som helst kritikløst. Vi skal bruge mange milliarder kroner på forbedret miljø og forureningsbekæmpelse, men vi skal også undgå at kaste milliarder i grams på uigennemtænkte investeringer. Det er jo sket før på miljøområdet – til glæde for ingen.

Derfor vil jeg sige følgende til hr. Albrechtsen: det danske samfund bruger altså i år ca. 9 mia. kr. på miljø sagen. Det er et stort beløb, men det er også på sin plads. Det er formentlig en mere massiv indsats, end noget andet samfund leverer, og det skal

[Statsministeren]

vi være glade for. Det er denne ramme, som i de kommende år skal forøges i overensstemmelse med den aktionsplan for renere havvand, som regeringen netop har forelagt som en skitse, vi ønsker at drøfte i de kommende uger med folketingets partier.

Jeg vil gerne sige til hr. Leif Hermann, at det, der må til, er, at kommunerne sætter miljølplanerne i toppen, og at man så til gengæld prøver at udsætte andre, mindre påtrængende opgaver. Som jeg sagde før: siden de øvrige områder beslaglægger 88-89 pct. af budgetterne, skulle det nok være muligt at spare en smule her, så man til gengæld får mulighed for at gennemføre de lagte investeringsplaner for miljøområdet.

Albrechtsen (VS):

Jeg vil gerne spørge statsministeren, om de omtalte uigennemtænkte planer er det, der står i kommunernes budgetter for 1987; sådan måtte jeg forstå det. Jeg tror, at kommunerne med rette vil tage det som en meget kraftig næse fra statsministerens side, og jeg håber, at kommunerne meget stærkt vil tilbagevise denne næse. Det er jo en næsten uforskammet bemærkning over for kommunerne at påstå, at det, de har afsat på i forvejen skrabe budgetter, skulle være uigennemtænkt.

Dernæst vil jeg gerne spørge, hvad det så er for andre områder, statsministeren vil pålægge kommunerne at fjerne, for at der ikke bliver nedskæringer på miljøet. Statsministeren nævnede, at det måtte ske på andre områder. Hvad er det for andre områder?

Leif Hermann (SF):

Jeg vil gerne spørge statsministeren, om det i fremtiden kan blive sådan, at man i regeringen koordinerer de indsatser, der udkrystalliseres af miljøministerens forslag. Vi har vedtaget en miljøbeskyttelseslovsændring i 1985-86-samlingen, hvorefter kommunerne skulle intensivere opgaverne på affaldsområdet. Det er en del af de udgifter, der indgår i den kommunale anlægsplan. Jeg vil gerne lige som hr. Albrechtsen spørge statsministeren, hvad det er for noget, der skal nedprioriteres i forhold til miljøinvesteringerne. Det kan ikke være plejehjemmene; de falder med 28 pct. målt i forhold til sidste års investeringer.

Løvig Simonsen (S):

I forrige søndags TV-Avis var der en samtale mellem fiskeriministeren og direktøren for Danmarks Naturfredningsforening, og jeg fik det indtryk af denne samtale, at fiskeriministeren faktisk var helt enig med Danmarks Naturfredningsforenings 6 punkts plan, der bl.a. indebar, at man skulle friholde kommunernes miljøinvesteringer for den investeringsramme, der er aftalt mellem kommunerne og regeringen. Jeg vil gerne have at vide, om statsministeren deler fiskeriministerens opfattelse.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Lad mig først sige til hr. Albrechtsen, at vi efter min opfattelse må gå ud fra, at kommunernes anlægsbudgetter på miljøområdet er fortræffeligt gennemarbejdet, og at der er tale om budgetter og konkrete projekter, som kommunerne trygt kan anvende midler på. Jeg er slet ikke i tvivl om, at det naturligvis forholder sig sådan. Min betragtning her var altså på ingen måde uforskammet. Det kan man kun få den gjort til under anvendelse af det fremragende intellekt, hr. Albrechtsen så ofte her i spørgetiden glæder os med.

Lad mig derefter sige følgende til hr. Leif Hermann: hvis kommunerne ønsker at gennemføre fuldt ud de anlægsaktiviteter på miljøområdet, som er planlagt, vil det være nødvendigt at gennemføre besparelser og udsættelser på andre områder. Heri er intet nyt. Det danske samfund er efter de oplysninger, vi nu har til rådighed, overbevist om, at miljø skal op på toppen af prioriteringslisten, men da vi jo ikke kan gøre alt på én gang uden at ødelægge samfundsøkonomien, må der være andre ønsker, som gennemføres lidt senere.

Endelig vil jeg gerne sige til hr. Løvig Simonsen, at den aktionsplan, regeringen har forelagt i går, er langt mere detaljeret og præcis end de ønsker, Naturfredningsforeningen forleden førte frem. Det forstår jeg er sket i en TV-udsendelse, og det er da også ganske fortræffeligt. Det er jo både deres ret og pligt at gøre det. Jeg glæder mig over, at hr. Løvig Simonsen i den sidste tid hører til i kredsen af politikere, som går så varmt ind for, at nu skal vi bearbejde miljøproblemerne helt anderledes effektivt. Det er jo udmærket motiveret i den omstændighed, at der nød-

[Statsministeren]

vendigvis må have været utallige miljøopgaver, som ikke blev løst særlig effektivt i den forrige regerings tid.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 135

2) Til statsministeren af:

Albrechtsen (VS):

»Hvilke konsekvenser drager regeringen af det faktum, at de kommunale anlægsbudgetter ikke kan hænge sammen?«

Skriftlig begrundelse

Det er påvist, at regeringens politik over for de kommunale anlægsbudgetter ikke kan hænge sammen.

I konsekvens heraf må det kræves, at regeringen tager et klart ansvar for enten at pege på de nødvendige ændringer af de kommunale rammer eller klart at udpege, hvem der skal være ofre for denne politik.

Hvis regeringens politik skal gennemføres, må det indebære massive indgreb over for f.eks. plejehjemsbyggeri, institutionsbyggeri el. lign. eller opgivelse af kravet om en forstærket kommunal miljøindsats. Når regeringen ikke vil tillade kommunerne at anvende de nødvendige midler, så må regeringen også klart udpege og tage ansvaret for de områder, der skal ofres.

VS håber naturligvis, at regeringen vil indse, at det vil være umuligt at drage en så kynisk konsekvens, og at man derfor nødsages til at ændre den kommunale budgetramme.

Der kan peges på flere muligheder. Der kan f.eks. uden for rammen tilføres kommunerne et ekstraordinært tilskud til øjeblikkelig forstærkelse af miljøindsatsen.

Under alle omstændigheder skal kommunerne have det nødvendige økonomiske grundlag for at kunne sikre, at rensningsanlæggene kommer i orden, og at alle kommunale rensningsanlæg kommer til at omfatte både biologisk og kemisk rensning inden for to år, således som det indgår i Danmarks Naturfredningsforenings handlingsplan.

Der har været røster fremme om, at miljøministeren burde gå af på grund af sin dårlige indsats. Men det vil næppe være tilstrækkeligt. Hvis ikke statsministeren kan svare positivt på dette spørgsmål, må det være rig-

tigere, at regeringen går af og overlader opgaven til folketingsflertallet.

Albrechtsen (VS):

Nu fik vi altså påvist, at de kommunale anlægsrammer ikke kan hænge sammen, uden at noget må ofres, hvis miljøanlægsinvesteringerne skal opretholdes. Men det fremgår jo samtidig af pressen, at statsministeren og den øvrige regering åbenbart i går er blevet mobbet temmelig grundigt af partiet Venstre, som vel nok er det parti, der har mindst forståelse for miljøet.

I den forbindelse vil jeg gerne spørge statsministeren, om konsekvensen heraf bliver, som hr. Sønderby har sagt i Politiken i dag, at der ikke skal trækkes noget ned over hovedet på kommuner og erhvervsorganisationer. Altså: hvis kommunerne vil ofre miljøet, når nu noget skal ofres – og det er vi enige om er konsekvensen af statsministerens politik – så skal der ikke trækkes noget ned over hovedet på kommunerne. Er statsministeren enig i, at det er konsekvensen?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg vil blot for en ordens skyld tilkendegive, at regeringen i går tiltrådte miljøministerens forslag til aktionsplan i fuldstændig enighed. Det er hele regeringen og dermed alle fire regeringspartier, som står bag denne udmærkede plan. I foråret forhandlede regeringen med de kommunale parter om økonomien i 1987 og 1988. Og jeg kan sige til hr. Albrechtsen, at der ved den lejlighed blev opnået fuld enighed om rammerne for de kommunale driftsudgifter og anlægsudgifter i 1987-88. Der blev således aftalt følgende rammer for de kommunale nettoanlægsudgifter: for amtskommunerne under ét samt Hovedstadsrådet er rammen 2,6 mia. kr., for kommunerne under ét er rammen 5,2 mia. kr. Men da vi så fik opgørelsen af 1987-budgetterne, viste det sig, at kommuner og amter under ét har budgetteret anlægsudgifterne i 1987 væsentligt ud over de aftalte rammer. Her var altså et problem, og derfor kaldte regeringen til drøftelser med kommunerne.

Resultatet blev for det første, at regeringen og de kommunale parter fortsat er enige om de i foråret aftalte rammer for anlægsudgifterne i 1987, for det andet, at de kommunale parter derfor har taget initiativ til en revur-

[Statsministeren]

dering af anlægsbudgetterne i 1987. For så vidt angår amterne har Amtsrådsforeningen meddelt, at amtsborgmestrene har givet tilsgang om i de enkelte amtsråd at fremkomme med forslag til nedsættelser, så rammen overholdes. For så vidt angår kommunerne har Kommunernes Landsforening orienteret kommunerne om de samlede budgetter for 1987 set i forhold til den aftalte ramme og anmodet kommunerne om at revurdere dem, så rammerne kan holdes. Disse revurderinger skal så være indberettet til Landsforeningen senest 15. november i år, og regeringen vil umiddelbart derefter drøfte resultatet af revurderingerne med Landsforeningen.

Albrechtsen (VS):

Jeg har stillet disse to spørgsmål, for at vi kan være helt klar over konsekvenserne af regeringens politik. Det står mig imidlertid ikke helt klart, for for et øjeblik siden blev vi enige om, at kommunernes miljøanlægsplaner er fortræffeligt gennemarbejdet – det var statsministerens udtryk, og det tror jeg statsministeren har ret i; det var en klog bemærkning – og at de derfor skal gennemføres. Men så spørger jeg, hvordan det kan passe med det, som hr. Sønderby har sagt, nemlig at der ikke skal trækkes noget ned over hovedet på kommunerne. Det vil altså sige, at kommunerne, hvis de ikke synes, at disse planer skal gennemføres, efter hr. Sønderbys opfattelse skal have lov til at skære ned i miljøanlægsinvesteringerne, og det kan jeg ikke få til at rime med det andet. Jeg vil gerne spørge statsministeren, om hr. Sønderby har ret, altså om han giver udtryk for regeringens politik, at miljøet godt kan ofres, eller vi skal forstå statsministeren sådan i dag, at der ikke må skæres i disse miljøinvesteringer, at de altså skal gennemføres.

Leif Hermann (SF):

Jeg vil gerne bede statsministeren om en forklaring på, hvordan det kan være, at disse fortræffeligt gennemarbejdede miljøanlægsplaner udgør så stor en trussel mod regeringens økonomiske politik, at der skal foretages en nedskæring. Er det ikke sådan, at en hvilken som helst anlægsaktivitet udløser nogle lønomkostninger, der udløser en efterspørgsel, eksempelvis efter daginstitutionsforanstaltninger – som kommunerne også skal

afholde – eksempelvis efter sygehusforanstaltninger på grund af dårligt arbejdsmiljø osv.? Hvor er den økonomiske visdom bag kravet om den nedskæring, som regeringen forlanger af kommunerne, når man ved, at det uundgåeligt må gå ud over miljøinvesteringerne?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg først sige til hr. Albrechtsen, at også jeg har set hr. Sønderbys bemærkning i dagspressen i dag. Jeg synes egentlig, den er ganske fornuftig; det er da vist udtryk for klogskab, når hr. Sønderby siger, at alle de nye ting, vi nu skal have gennemført, helst ikke skal trækkes ned over hovedet på folk. Det er naturligvis hele regeringens opfattelse. Det er også baggrunden for, at vores aktionsplan fra i går er et skitseoplæg, et tilbud til alle, det berører, og det er mange; det er folketingspartierne, det er amterne, det er kommunerne, det er landbrugsorganisationerne, det er industriorganisationerne, og det er mange andre. Nu skal vi drøfte dette oplæg og forhåbentlig slutte med at få bred tilslutning til et forhandlingsresultat, så vi kan sikre, at den kæmpeindsats, som skal gøres på miljøområdet, får den størst mulige tilslutning af alle, som skal være med. Det synes jeg da kun er en god ting.

Jeg vil gerne sige til hr. Leif Hermann, at det er en misforståelse at tale om, at der nu skal gennemføres nogle gevaldige nedskæringer på miljøområdet. Tværtimod: der bliver jo ikke tale om at nedskære; der bliver tale om at revurdere kommunernes og amternes budgetter, så man sikrer, at der bliver plads til miljøinvesteringerne ved, at andre ønsker udsættelse, eller ved, at der gennemføres besparelse på mindre nødvendige felter. Det er selvfølgelig en svær opgave, og det ved Folketingets partier. Det er altid svært at skulle prøve at styre den samlede økonomi, men det er nu altså en nødvendighed. Jeg tror, at kommunerne nu arbejder grundigt og fornuftigt med tingene på basis af deres gennemarbejdede projektforslag. Vi har jo også på mange andre områder gennemarbejdede projektforslag – det har vi på socialområdet, på uddannelsesområdet og på trafikområdet – fortræffeligt, fuldt gennemarbejdede planer. Vi kan bare ikke gennemføre dem alle på én

[Statsministeren]

gang; vi må prioritere og vælge det vigtigste først.

Albrechtsen (VS):

Statsministeren taler en del udenom i dag, men man kan altså konkludere af hans oplysninger, at regeringen står kategorisk fast på at fastholde rammen, og at regeringen er enig med hr. Sønderby i den betragtning, at kommunerne ikke skal tvinges til at gennemføre de nødvendige miljøanlægsarbejder. Så bliver konsekvensen altså, at de ikke bliver gennemført i det omfang, som er nødvendigt.

Jeg vil gerne til sidst spørge statsministeren, om det ikke er korrekt, at op imod halvdelen af investeringerne til skolevæsen og socialvæsen skulle skæres væk i 1987, hvis kommunerne påtog sig disse opgaver inden for de fastlagte rammer.

Leif Hermann (SF):

Jeg bemærkede, at statsministeren anvendte det udtryk om redningsplanen for havet omkring Danmark, at det var et »tilbud«. Må jeg bede statsministeren om at bekræfte, at dette er et »tilbud« til landbruget, til kommunerne og til Industrirådet om, at industriudledningerne skal revurderes inden udgangen af 1988. Jeg har forstået, at det var det minimum, der var nødvendigt for overhovedet i en eller anden lidt uforudselig fremtid at se nogle miljøforbedringer. Nu forstår jeg, at statsministeren siger, at dette er et tilbud, et forhandlingsudspil. Vil det sige, at vi kan risikere, at det bliver ringere end det, miljøministeren har spillet ud med?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg tror, jeg vil svare hr. Albrechtsen og hr. Leif Hermann under ét. Naturligvis undgår vi ikke, når vi nu skal forstærke indsatsen for forbedret miljø, elementer af tvang og bindende forskrifter. På en lang række områder må vi stramme vore lovregler og de forskellige former for normer, som findes i bekendtgørelser og anordninger; det skal vi gøre os klart.

Men jeg vil ikke kalde regeringens aktionsplan fra i går for et »tilbud« – det er et tilbud til hele befolkningen, erhvervslivet, kommunerne og amterne om nu positivt at være med – aktionsplanen er en tilkendegi-

velse om hovedprincipper for en forstærkning af indsatsen for forbedret miljø.

Men når vi taler om økonomien, vil jeg minde om, at miljøinvesteringerne er 11-12 pct. Der kan inden for de 88-89 pct., som er tilbage, udmærket gennemføres nogle omprioriteringer, som gør det muligt for kommunerne, hvis de, som jeg håber, lægger så megen vægt på miljøplanerne, at gennemføre dem hurtigt.

Må jeg endelig, for at der ikke skal blive nogen begrebsforvirring, gøre opmærksom på, at den ramme, regeringen har aftalt i foråret med kommunerne skal gælde for anlægsaktiviteten og byggeaktiviteten i 1987, ikke er en nedskæring, tværtimod, vi taler om et samlet kommunalt budget på 5,2 mia. kr., og jeg gør opmærksom på, at det er et større anlægsbudget for kommunerne i 1987 end det, de har i året 1986. Der er tale om en forhøjelse af anlægsbudgettet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 120

3) Til *forsvarsministeren* af:

Albrechtsen (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at de nu vedtagne generelle retningslinjer for brug af atomvåben ikke giver Danmark nogen sikkerhed for konsultation forud for beslutningen om førstegangsbrug af atomvåben?«

Skriftlig begrundelse

NATOs forsvarsministre har på mødet i atomplanlægningsgruppen i Skotland den 21. oktober 1986 godkendt de generelle politiske retningslinjer for brug af atomvåben, herunder retningslinjerne for den politiske indflydelse på denne beslutning.

Ministerens har i den anledning udtalt, at retningslinjerne knæsætter den politiske indflydelse ved en eventuel anvendelse af atomvåben.

Vi ved, at der ikke i de hidtidige retningslinjer har været nogen garanti for politiske konsultationer forud for en eventuel USA-beslutning om førstegangsbrug af atomvåben. USA har hele tiden forbeholdt sig adgang til at fravige reglen om konsultation, hvis USA ikke mener, at »tiden og omstændighederne« tillader det. Der er intet holdepunkt for at

[Albrechtsen]

tro, at de nye retningslinjer indeholder nogen som helst ændring på dette punkt, idet det ville indebære en fundamental ændring i USAs holdning til andre landes politiske indflydelse.

Nu er folketingsmedlemmerne afskåret fra at se disse retningslinjer, som omhandler den politiske kontrol med den mest vidtgående beslutning, der overhovedet kan træffes. Det er helt absurd, at Folketinget ikke kan få at vide, hvordan Folketingets indflydelse skal sikres.

Men når ministeren ligefrem udbreder den opfattelse, at der her skulle være tale om øget politisk kontrol, må vi kræve at få oplyst, hvad den skulle bestå i. Alt tyder på, at der ikke er saglig dækning for ministerens udtalelser, og det kan ikke accepteres, at ministeren udspreder den opfattelse, at der er politisk kontrol, hvis realiteten er, at Folketinget intet som helst har at skulle have sagt.

Albrechtsen (VS):

Når jeg stiller dette spørgsmål, skyldes det først og fremmest, at ministeren har sagt, at NATOs nye atomretningslinjer giver en forbedret politisk kontrol. Vi har dog ikke kunnet få at vide, hvori denne bedre kontrol skulle bestå. Det skulle være nogle bedre konsultationsprocedurer før brugen af atomvåben, har ministeren sagt. Jeg vil gerne sige rent ud, at det tror jeg ikke på. I første omgang vil jeg bare bede ministeren bekræfte, at den danske regering, for slet ikke at tale om Folketinget, fortsat ikke er garanteret nogen form for indflydelse på beslutningen om affyring af f.eks. de atomvåben, der står i Slesvig-Holsten.

Forsvarsministeren (Engell):

Nu skal jeg holde mig til det, som hr. Albrechtsen har spurgt mig om. Allerede før vedtagelsen af de generelle retningslinjer for en eventuel brug af atomvåben har jeg oplyst hr. Albrechtsen om, at disse retningslinjer sikrede ikke-atommagterne i NATO en øget politisk indflydelse, når sådanne spørgsmål kom til konsultation i alliancen. Denne styrkelse af den politiske indflydelse skyldes bl.a., at de forskellige former for brug af atomvåben nu alle er samlet i samme dokument, hvilket jeg også fik lejlighed til at orientere det udenrigspolitiske nævn om forud

for det forsvarsministermøde, der blev holdt for nylig, ved nævns mødet den 10. oktober.

Selve konsultationsproceduren – og det vil sige den måde, hvorpå konsultationerne kan gennemføres – er også blevet inkorporeret i dokumentet, og de er i øvrigt de samme, som har været gældende siden 1969. Reglerne om konsultation om sådanne helt vitale beslutninger, som eventuel brug af atomvåben jo helt selvklart ville være, er ensbetydende med, at de allierede vil blive taget med på råd, for så vidt det overhovedet er praktisk muligt, men det må være indlysende selv for hr. Albrechtsen, at der kunne tænkes situationer, f.eks. i tilfælde af et helt utvetydigt atomart angreb på alliancen, hvor en konsultationsrunde ikke ville være mulig. Det må imidlertid ses som den absolutte undtagelse og altså en bekræftelse af hovedreglen om konsultation, der unægtelig i sig selv også er en meget væsentlig indrømmelse fra atommagterne til deres allierede.

Albrechtsen (VS):

Jeg vil gerne sige tak, fordi vi nu for første gang får et virkelig åbent svar om, hvad disse her retningslinjer indebærer, og hvad de ikke indebærer, nemlig at det ligger klart, at de ikke indebærer en garanti for konsultation. Ministeren må undskylde mig, men jeg har nu hørt i radioen, at ministeren har sagt, at der var tale om regler, som ville give en bedre politisk kontrol. Det er muligt, jeg har hørt forkert, og at ministeren i virkeligheden ikke har sagt, at der skulle blive en bedre politisk kontrol. Så har vi i hvert fald fået opklaret, at der ikke bliver en bedre politisk kontrol, og at det, som nogle har søgt at udspredde til offentligheden om, at der skulle blive en sådan bedre politisk kontrol, i hvert fald ikke er rigtigt.

Men jeg kunne godt tænke mig, at ministeren uddybede svaret med et eksempel, og her tænker jeg netop på atomvåbnene i Slesvig-Holsten, for det er jo atomvåben, der kan komme under den fælles dansk-tyske enhedskommando, der har en dansk officer som chef. Jeg vil bede ministeren bekræfte, at den danske regering ej heller har sikkerhed for at blive konsulteret om disse atomvåbens anvendelse.

Forsvarsministeren (Engell):

[Forsvarsministeren]

Nu kan man jo tænke sig til meget, især hvis man har en vildtvoksende fantasi, og den frihed benytter hr. Albrechtsen sig af i rimeligt og rigeligt omfang, men jeg skal ikke følge ham ud ad tangenten. Det, jeg har givet udtryk for i dag, og som jeg også har givet udtryk for ved forskellige offentlige udtalelser, er, at vi nu har fået en knæsættelse af de hidtil midlertidige retningslinjer, og at der heri ligger en styrkelse, som vi fra dansk side kan være tilfredse med.

Det afgørende i mit svar er, at det er et helt fundamentalt princip inden for NATO-alliancen, at den politiske kontrol er fastholdt til alle tider, og at de militære chefer inden for alliancen kun kan anvende nukleare våben efter en særlig politisk autorisation.

Det spørgsmål vedrørende Slesvig-Holsten, som hr. Albrechtsen stiller, har også her i Tinget som skriftligt spørgsmål været rejst over for mig, og jeg skal henvise til besvarelsen af det spørgsmål.

Albrechtsen (VS):

Af det svar fremgår, at disse atomvåben kan blive stillet til rådighed og brugt uden om den danske regering. Jeg vil blot bede om at få bekræftet, at det fortsat er tilfældet også efter vedtagelsen af de nye atomretningslinjer.

Nu siger ministeren så igen dette med, at der er en styrkelse af den politiske kontrol. Det er jo ikke rigtigt. Dette spørgsmål har jo også dokumenteret, at det er det samme.

Nuvel, så vil jeg slutte med at spørge ministeren, om han kan oplyse, hvad det er for indenrigspolitiske vanskeligheder, der kunne være opstået i visse NATO-lande, hvis der i communiquet havde været en mere omfattende omtale af dette problem. Frankfurter Allgemeine omtaler den 23. oktober sådanne indenrigspolitiske vanskeligheder. Jeg vil godt bede om at få oplyst, hvad det er for indenrigspolitiske vanskeligheder, og om det er her i Danmark, der er sådanne indenrigspolitiske vanskeligheder.

Forsvarsministeren (Engell):

Vedrørende den første del vil jeg bare sige, at hr. Albrechtsen vanen tro drejer mit svar. Det, hr. Albrechtsen konkluderede, var ikke det, som jeg gav udtryk for.

Og med hensyn til, hvad Frankfurter Allgemeine måtte skrive, kan jeg ikke kommentere det nærmere. Det har været mit indtryk, at hele denne sag i alle alliancelande har fået en udramatisk behandling, altså ikke har givet anledning til større ståhej – det var vist det udtryk, hr. Albrechtsen brugte – og det hænger vel først og fremmest sammen med, at der er tale om en knæsætning af hidtil kendte principper, der er ikke tale om nogen ny politik. Men det, der for os har været det væsentlige, som jeg også var inde på, er, at vi nu i faste retningslinjer får en definitiv understregning af den politiske indflydelse. Det andet er spekulationer i aviserne, som jeg ikke skal kaste mig ud i at kommentere.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 113

4) Til *boligministeren* af:

Albrechtsen (VS):

»Hvad er årsagen til, at Byggestyrelsen har fundet arbejdet med ændring af byggeloven så hastende, at man kun har villet give kommunerne 14 dage til at kommentere lovudkastet?«

Skriftlig begrundelse

Byggestyrelsen har den 15. september 1986 sendt et udkast til lovforslag om regelforenklinger i byggeloven til kommunerne og bedt kommunerne svare inden 1. oktober.

En af disse »regelforenklinger« viser sig at være betydelig mere end en uskyldig forenkling. Tværtimod er der tale om en ændring af vidtgående politisk art. Det drejer sig om forslag om ændring af byggelovens § 14.

Hvis andre end blot nogle enkelte forvaltningsfolk skulle kunne nå at diskutere så vidtrækkende ændringer, er en frist på 14 dage jo nærmest uanstændig. Hvordan kan man f.eks. forestille sig, at en sådan sag kan nå til behandling i selve kommunalbestyrelsen inden for en 14 dages frist.

Konsekvensen af den foreslåede lovændring er bl.a., at lejerne i private udlejnings-ejendomme ikke længere kan gå til bygningsinspektoratet og få udstedt påbud til ejeren om istandsættelse af utætte tage, defekte tagrender, mønret murværk, rådne vinduer osv.

[Albrechtsen]

Kun i tilfælde af direkte farlige forhold vil kommunalbestyrelsen kunne gribe ind.

Kommunalbestyrelsens mulighed for at opretholde et mindsteniveau for vedligeholdelsestilstanden i kommunen vil meget alvorligt forringes. For lejerne vil det betyde, at de alene er henvist til at søge hjælp hos huslejenævnet, der med de nuværende regler desværre ikke er i stand til hurtigt og effektivt at sikre indgreb over for vedligeholdelsesmangler. Dette er også baggrunden for, at Folketinget den 23. maj 1986 traf beslutning om, at regeringen pålægges senest ved begyndelsen af folketingsåret 1986-87 at fremsætte forslag om sikring af vedligeholdelsen mv. i private udlejningsejendomme.

Albrechtsen (VS):

Da jeg så, at Byggestyrelsen den 15. september sendte et lovudkast til udtalelse i kommunerne og bad om svar allerede inden den 1. oktober 1986 – det drejer sig bl.a. om en ændring af byggelovens § 14 – tænkte jeg.

Hvorfor ønsker man i denne sag reelt ikke at lytte til kommunerne, for det er jo det, der ligger i det, når man sætter så kort en frist? Hvad er det politiske motiv til, at man giver kommunerne en så kort tidsfrist til at svare? Er man bange for kommunernes reaktion på dette forslag? Det kan vel ikke skyldes, at der simpelt hen her er tale om et forslag, der vil medføre en voldsom forringelse af vedligeholdelsesstandarder i udlejningsbyggeriet i de store kommuner?

Boligministeren (Thor Pedersen):

Jeg er enig med spørgeren i, at den fastsatte høringsfrist er for kort, og det har jeg meddelt Byggestyrelsen. Jeg har efter at have modtaget flere meget fyldige høringssvar besluttet at udsætte fremsættelsen af lovforslaget. Også høringssvar, der er indkommet efter høringsfristens udløb, vil derfor indgå i det materiale, der lægges til grund ved den endelige udformning af lovforslaget. Jeg kan endvidere oplyse, at jeg har aftalt et møde med Københavns Kommune om sagen, og det møde finder sted den 11. november 1986.

Albrechtsen (VS):

Jeg vil gerne sige tak for svaret. Jeg synes, det er overordentlig fornuftigt, at ministeren har grebet ind og sikret, at kommunalbesty-

relserne reelt kan få lejlighed til at gennemarbejde dette her. Det er jo således, at der, så vidt jeg har forstået på oplysninger i Politiken i dag, er en enig magistrat i Københavns Kommune, som fraråder det foreslåede, og det vil man så formentlig også se en enig borgerrepræsentation gøre i morgen. Derfor vil jeg blot spørge ministeren, om han på nuværende tidspunkt har nogle bemærkninger at gøre til selve indholdet i det forslag, som Byggestyrelsen har udarbejdet. Er det noget, ministeren står bag, eller er det noget, der er kommet så at sige nedefra i systemet?

Boligministeren (Thor Pedersen):

Jeg kan give det korte svar til spørgeren, at det er en sammenblanding af to problemstillinger. I byggeloven har vi tekniske forskrifter, den tekniske sikring af bygningsdele, og i det netop fremsatte lejelovsforslag har vi reglerne vedrørende vedligeholdelsen.

Albrechtsen (VS):

Skal det forstås på den måde, at ministeren mener, tiden kunne være inde til at forringe de muligheder, kommunerne har i henhold til byggeloven, i en situation, hvor der ikke fra ministerens side er gjort noget for at sikre, at lejerne og huslejenævnene selv får mulighed for at løse den samme opgave. Jeg kan forstå den rent juridiske sontring, ministeren fremkommer med, men jeg kan ikke forstå, at ministeren skulle kunne mene, at det skulle være forsvarligt på én gang at svække kommunernes muligheder for at sikre vedligeholdelsen uden tilsvarende at forøge lejernes muligheder.

Boligministeren (Thor Pedersen):

Jeg må bede spørgeren vente med svaret, til han har haft mulighed for at læse det forslag, der er fremsat til lov om leje af boliger. Heri er vedligeholdelsens standard sikret.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

[Tredje næstformand]

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Kaj Poulsen: spm. nr. S 3-6, 11 og 12

Hanne Thanning Jacobsen: spm. nr. S 7 og 71

Ole Henriksen: spm. nr. S 9

Hans Hækkerup: spm. nr. S 10

Erling Olsen: spm. nr. S 13

Carsten Andersen: spm. nr. S 14

Arne Jensen: spm. nr. S 15

Inger Harms: spm. nr. S 17 og 18

Pia Kjærsgaard: spm. nr. S 19 og 65

Dohrmann: spm. nr. S 21, 38 og 42

Thoft: spm. nr. S 23, 24 og 62

Elisabeth Bruun Olesen: spm. nr. S 25, 27, 33, 34, 39 og 40

Poulsgaard: spm. nr. S 26

Pelle Voigt: spm. nr. S 28 og 52-57

Tommy Dinesen: spm. nr. S 30, 41, 72 og 73

Riishøj: spm. nr. S 31 og 32

Lohmann: spm. nr. S 43-45

Bjørn Elmquist: spm. nr. S 46 og 47

Arentoft: spm. nr. S 50

Tove Lindbo Larsen: spm. nr. S 59 og 60

Margrete Auken: spm. nr. S 63

Tinning: spm. nr. S 66-69

Agerschou: spm. nr. S 70

Kofod-Svendsen: spm. nr. S 74

Svend Andersen: spm. nr. S 75

Spm. nr. S 3

Til *indenrigsministeren* (7/10 86) af:

Kaj Poulsen (S):

»Hvad agter ministeren at foretage for at få afklaret, om de i dagspressen omtalte radioaktive bestrålinger – som medarbejdere ved Thule Air Base har været udsat for ved deres arbejde med oprensning af radioaktive stoffer i forbindelse med et flystyrt for ca. 18 år siden – har medført varige skader?«

Begrundelse

Hensigten med spørgsmålet er at få afklaret, om vi i Danmark har beredskab på vore hospitaler til at imødegå og klarlægge nukleare ulykker på dansk område, samt at få en redegørelse for, hvorfor det ikke har været muligt at fastslå, om de skader, der omtales i dagspressen, stammer fra arbejdet med oprydningen efter styrtet af det atombombear-

merede B-52 bombefly, som forulykkede for ca. 18 år siden.

(Besvaret nedenfor sammen med spm. nr. S 12).

Spm. nr. S 4

Til *arbejdsministeren* (7/10 86) af:

Kaj Poulsen (S):

»Hvad agter ministeren at foretage for at få klarlagt, om de i dagspressen omtalte radioaktive bestrålinger – som medarbejdere ved Thule Air Base er blevet påført ved deres arbejde med oprensning af radioaktive stoffer i forbindelse med et flystyrt for ca. 18 år siden – er arbejdsbetingede skader?«

Begrundelse

Hensigten med spørgsmålet er at få klarlagt det arbejdsmedicinske beredskab i Danmark for at imødegå nukleare ulykker.

Der henvises i øvrigt til begrundelsen for spørgsmål nr. S 3.

Svar (17/10 86):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Der er af spørgeren den 7. oktober 1986 stillet en række spørgsmål om samme sag (spørgsmål nr. S 3, S 11 og S 12) til indenrigsministeren.

Jeg kan henholde mig til det af indenrigsministeren den 15. oktober 1986 afgivne svar.

Spm. nr. S 5

Til *ministeren for Grønland* (7/10 86) af:

Kaj Poulsen (S):

»Vil ministeren oplyse, i hvilket omfang ministeriet fik oplysninger fra Grønland om den radioaktive forurening, flystyrtet for ca. 18 år siden forårsagede ved Thule Air Base, da et B-52 bombefly forulykkede, og i givet fald redegøre herfor?«

Begrundelse

På baggrund af de i dagspressen omtalte sygdomstilfælde på grund af formodet strålesyge hos tidligere medarbejdere på Thule Air Base bedes ministeren redegøre for oven-

[Kaj Poulsen]

nævnte, idet der i øvrigt henvises til begrundelserne i spørgsmålene nr. S 3 og S 4.

Svar (14/10 86):

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Af Ministeriet for Grønlands akter fremgår, at der straks efter ulykken blev nedsat et arbejdsudvalg med repræsentanter for Atomenergikommissionen, Sundhedsstyrelsen og Ministeriet for Grønland med den opgave løbende at følge gennemførelsen af de foranstaltninger og undersøgelser, som skønnedes nødvendige som følge af nedstyrtningen af det amerikanske fly ved Thule den 21. januar 1968.

Gennem arbejdsgruppen og ved modtagelse af rapporter og andet materiale, som også er tilgået andre styrelser, har Ministeriet for Grønland løbende fået oplysninger om forholdene på nedstyrtningsstedet og i dets omgivelser.

Ministeriet for Grønland foretog straks en afspærring af området og indførte restriktioner for rævejagt. Disse midlertidige restriktioner ophævedes 10. oktober samme år efter indstilling fra Atomenergikommissionen og Sundhedsstyrelsen.

Det synes ikke umiddelbart af akterne at fremgå, hvilke personer der deltog i selve oprydningssarbejdet på nedstyrtningsstedet. Sandsynligvis har der været tale om ansatte hos det danske entreprenørfirma, der på daværende tidspunkt havde kontrakten med U.S. Air Force om udførelse af civilt arbejde inden for forsvarsområdet.

Oprydningssarbejdet blev forestået af de amerikanske myndigheder i samråd med repræsentanter for Atomenergikommissionen, Sundhedsstyrelsen og Ministeriet for Grønland.

Såfremt det måtte ønskes, vil Ministeriet for Grønlands akter vedrørende denne sag kunne gennemgås nærmere sammen med en medarbejder fra ministeriet.

Spm. nr. S 6

Til udenrigsministeren (7/10 86) af:

Kaj Poulsen (S):

»Vil udenrigsministeren oplyse, om ministeriet fik oplysninger om radioaktiv forurening i forbindelse med flystyrtet i 1968 i Grønland, og vil udenrigsministeren i be-

kræftende fald redegøre for disse oplysninger?«

Begrundelse

Det bedes oplyst, om ministeriet er i besiddelse af oplysninger, der fortæller, hvilke personer der var beskæftiget med oprensning efter forureningen med radioaktive stoffer, samt hvor mange der deltog i dette arbejde.

I øvrigt henvises til begrundelserne for spørgsmålene nr. S 3, S 4 og S 5.

Svar (16/10 86):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Straks efter nedstyrtningen af det amerikanske B-52 fly ved Thule den 21. januar 1968 afrejste en selvstændig dansk videnskabelig undersøgelseskommission fra København. Sideløbende med de amerikanske aktiviteter gennemførte kommissionen nøje undersøgelser af ulykkens karakter og omfang, herunder af de eventuelle risici som følge af ulykken, samt en vurdering af, hvilke forholdsregler der burde tages i henseende til overvågning, rensning osv.

Med henblik på en koordinering af indsatsen og sammenligning af resultaterne af undersøgelserne afholdtes i februar og marts 1968 møder mellem de amerikanske og danske videnskabsmænd, der havde deltaget i arbejdet, samt involverede danske myndigheder. Fra amerikansk og dansk side konkluderedes samstemmende, at de indsamlede data bekræftede, at der ikke som følge af nedstyrtningen forelå risici for mennesker eller dyre- eller planteliv.

Det egentlige oprydningssarbejde var tilendebragt i løbet af eftersommeren 1968. Arbejdet omfattede indsamling af vragestumper samt fjernelse af store mængder forurenede sne og is omkring nedstyrtningsstedet. Det indsamlede materiale opbevarede i metalbeholdere på Thulebasen forinden afskibningen til USA. Arbejdet blev gennemført ved amerikansk foranstaltning og involverede særligt sagkyndige fra USA samt en militær mandskabsstyrke på adskillige hundrede mand, som tillige med omfattende materiel var transporteret til ulykkesstedet fra USA.

Der foreligger ikke i udenrigsministeriet oplysninger om, hvorvidt og i bekræftende

[Udenrigsministeren]

fald på hvilken måde danske statsborgere deltog i oprydningsarbejderne.

Spm. nr. S 7

Til *udenrigsministeren* (7/10 86) af:

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

»Kan udenrigsministeren oplyse tidspunktet og formen for samt indholdet af den amerikanske regerings kritik af den danske bistand til Nicaragua og, såfremt Danmark har svaret, indholdet af dette?«

Begrundelse

Ifølge Politiken den 19. september 1986 bekræfter det danske udenrigsministerium, at det i lighed med det finske har modtaget en kritik fra USAs regering, fordi vi har ydet bilateral bistand til Nicaragua.

Ifølge Politiken foreslår den amerikanske regering, at eventuel bistand ydes til flere mellemamerikanske stater, f.eks. også til Costa Rica.

Spørgeren anser en sådan henvendelse fra USA som noget overordentlig betydningsfuldt for de implicerede landes relationer.

Svar (15/10 86):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Spørgsmålet om Danmarks bistand til Mellemamerika har ved forskellige lejligheder været nævnt under samtaler på embedsmandsplan mellem Danmark og USA. Der har herunder fra amerikansk side været peget på, at en meget stor andel af bistanden til denne region er gået til Nicaragua, medens andre lande, som efter amerikansk opfattelse har et lige så stort bistandsbehov, kun i begrænset omfang har modtaget dansk bistand.

Fra dansk side har man redegjort for Danmarks bistandspolitik og de principper, som denne hviler på.

Spm. nr. S 9

Til *arbejdsministeren* (7/10 86) af:

Ole Henriksen (SF):

»Hvad agter ministeren at foretage for at sikre, at forbud mod anvendelse af cadmiumholdige loddemidler ifølge bekendtgørelse nr. 183 af 15. maj 1975 overholdes i virksomhederne?«

Begrundelse

I en artikel i dagbladet Information fra torsdag den 21. august 1986 side 4 »Farlige kemiske stoffer kan undgås« skrevet af Frode Sørensen og H. J. Styhr Petersen ansat ved Institut for Kemiindustri ved Danmarks tekniske Højskole fremgår det, at man til trods for forbudet mod anvendelse af cadmiumholdige loddemidler fortsat anvender dette loddemiddel i »flere hundrede virksomheder«.

Det er for længst fastslået, at cadmiumholdige sølvslaglodninger i næsten alle tilfælde kan erstattes med cadmiumfrie sølvslaglodninger. For at hindre fremtidig anvendelse af dette meget farlige stof var det måske en idé, at man supplerede bekendtgørelsens forbud mod anvendelse med et forbud i forhandlerledet.

Svar (17/10 86):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Allerede den 21. august 1986 bad Arbejdsministeriet foranlediget af artiklen i Information Direktoratet for Arbejdstilsynet om en udtalelse. Af direktoratets svar fremgik, at Svejsecentralen tidligere i år havde oplyst direktoratet om, at en række mindre virksomheder ikke overholder den gældende bekendtgørelse om cadmiumindholdet i loddemidler, idet brugerne typisk ikke har kendskab til indholdet af cadmium. Visse loddemidler er mærket »cadmiumfri«, mens procentindholdet i de øvrige loddemidler ikke er angivet.

I den anledning har Direktoratet for Arbejdstilsynet udarbejdet et udkast til ny bekendtgørelse om forbud mod anvendelse af cadmiumholdige loddemidler. I forhold til den gældende bekendtgørelse indeholder udkastet forslag om, at vægtprocentindholdet af cadmium i loddemidler skal angives, og forslag om, at det præciseres, at bekendtgørelsen også omfatter arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver.

Kravet om mærkning af cadmiumindholdet vil efter direktoratets opfattelse indebære en effektiv styrkelse af Arbejdstilsynets muligheder for at kontrollere, at bestemmelserne efterleves. Arbejdstilsynet gør i øvrigt opmærksom på substitutionsforpligtelsen, når der gives dispensation til anvendelse af cad-

[Arbejdsministeren]

miumholdige loddemidler, hvor arbejdet med loddemidlet foregår på fast arbejdssted, og når det godtgøres, at brugen ikke medfører udsættelse for sundhedsskadelig påvirkning.

Den eksisterende bekendtgørelse indeholder allerede et forbud mod anvendelse af loddemidler, der indeholder over 0,1 vægtprocent cadmium.

Det er direktoratets opfattelse, at et forbud i forhandlerleddet ikke er hensigtsmæssigt, idet kontrol med anvendelsen sker mest effektivt gennem dels mærkning om indholdet, dels oplysning om, at den enkelte virksomhed skal have dispensation, hvis det er nødvendigt at anvende de omhandlede loddemidler.

Et generelt forbud i forhandlerleddet vil efter direktoratets opfattelse formentlig ikke have den samme effekt, idet der under alle omstændigheder skal gives dispensation til anvendelsen på visse virksomheder.

Jeg er enig i, at det ikke er acceptabelt, når forbudet mod anvendelse af cadmiumholdige loddemidler ikke overholdes. Jeg er derfor også glad for, at Direktoratet for Arbejdstilsynet allerede har taget initiativ til at ændre reglerne, således at kontrollen med anvendelsen gøres mere effektiv. Det foreliggende udkast til nye regler skal forelægges arbejdsmiljørådet, inden der tages endelig stilling til dem, men jeg er som nævnt indstillet på at gøre kontrollen med overholdelsen af forbudet mere effektiv.

Spm. nr. S 10

Til *miljøministeren* (7/10 86) af:

Hans Hækkerup (S):

»Vil ministeren rette henvendelse til den tyske forbundsregering i Bonn og delstatsregeringen i Slesvig-Holsten om, at atomkraftværket i Brokdorf ikke sættes i drift, før det danske Folketing har haft lejlighed til at tage stilling til den lovede redegørelse vedrørende konsekvenser i Danmark af værst tænkelige udslip fra en række af de nærmestliggende atomkraftværker i Danmarks nabolande?«

Begrundelse

Atomkraftværket Brokdorf bliver med sine 1.307 MW Vesteuropas største atomreaktor og har en beliggenhed på kun 110 km fra den danske grænse.

Svar (17/10 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst, at Brokdorfværket allerede blev sat i drift i begyndelsen af oktober 1986.

Jeg har ikke til hensigt at rette henvendelse til den tyske forbundsregering i Bonn og delstatsregeringen i Slesvig-Holsten om at tage værket ud af drift igen.

Jeg skal i øvrigt henlede opmærksomheden på, at beslutningen om at idriftsætte atomkraftværket suverænt træffes af de vesttyske myndigheder. I øvrigt skal jeg gøre opmærksom på, at vi inden for nogle måneder forventer at kunne afslutte forhandlingerne med Forbundsrepublikken Vesttyskland om en varslingsaftale.

Spm. nr. S 11

Til *indenrigsministeren* (7/10 86) af:

Kaj Poulsen (S):

»Vil ministeren foranledige, at Strålehygiejnisk Institut undersøger tidligere medarbejdere ved Thule Air Base, der er ramt af sygdomme, der måske kunne henføres til medarbejdernes arbejde med oprydning efter det nedstyrkede amerikanske B-52 bombefly i 1968?«

Begrundelse

På baggrund af leder af Strålehygiejnisk Institut Kåre Ulbacks udtalelser til Danmarks Radio den 1. oktober d.å. i programmet Kvartifem om, at der ikke var »tilstrækkelig mange danskere involveret« til, at man var interesseret i at foretage undersøgelse af danskere, der havde deltaget i oprydningsarbejdet, bør ministeren igangsætte sådanne undersøgelser. Der er her tale om mennesker, der er ramt af svære sygdomme, og som, hvis de samtidig skal igennem »maskineriet« i Sikringsstyrelsen mv., når og hvis symptomer på strålingssyge viser sig, vil blive udsat for uacceptable psykiske belastninger.

(Bsvaret nedenfor sammen med spm. nr. S 12).

Spm. nr. S 12

Til *indenrigsministeren* (7/10 86) af:

Kaj Poulsen (S):

»Vil ministeren pålægge Sundhedsstyrelsen at etablere et samarbejde med dr. Elliot Abdey ved Washingtonuniversitetet i St. Louis for at få konstateret, hvilke sygdomme der er påført de medarbejdere ved Thule Air Base, der deltog i oprydningsarbejdet efter flyulykken i 1968?«

Begrundelse

I radioudsendelsen Kvartifem den 1. oktober d.å. fortalte dr. Abdey, at han havde forsøgt at få et samarbejde i stand med de danske sundhedsmyndigheder på baggrund af, at han havde en patient, der var blevet påført strålesyge ved arbejdet med at fjerne radioaktivt materiale efter flyulykken ved Thule Air Base. Sundhedsstyrelsen svarede ved den lejlighed dr. Abdey henholdende, og på den baggrund er et sådant samarbejde aldrig blevet etableret. Et samarbejde må også have betydning for den viden, danske sundhedsmyndigheder skal have ved eventuelle senere nukleare forureninger i Danmark.

Svar på spm. nr. S 3, 11 og 12 (13/10 86):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Spørgsmålene har været forelagt Sundhedsstyrelsen, Statens Institut for Strålehygiejne, som har udtalt følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Ved nedstyrtningen af det amerikanske bombefly på isen ud for Thule den 21. januar 1968 blev i det væsentligste de radioaktive stoffer plutonium-239 og tritium spredt omkring nedstyrtningstedet. I forbindelse med oprydningsarbejdet blev vragesterne og store mængder forurenet sne m.m. emballeret i store tanke og transporteret til USA.

Under oprydningsarbejdet var der hele tiden danske helsefysikere fra Risø til stede til overvågning af kontrollen af personalet, der deltog i oprydningsarbejdet, samt af materiel og miljø. Bestråling af personalet har kun været mulig ved indtag gennem munden eller ved indånding af de nævnte radioaktive stoffer. Ydre bestråling ved ophold og arbejde i de forurenede områder har ikke været mulig, da de omtalte radioaktive stoffer ikke udsender gennemtrængende beta- eller gammastråling.

De løbende undersøgelser af personer, der arbejdede i forurenede områder, har derfor været tilrettelagt med henblik på kontrol af tilstedeværelse af ydre forurening på støvler, tøj og lignende samt på mulig indre forurening af den enkelte person (urinprøver og udstrykningsprøver fra næseslimhinderne).

Resultaterne af de gennemførte kontrolmålinger for de op til ca. 100 danskere, der deltog i arbejdet, opbevares på Forskningscenter Risø og i USA. Det var konklusionen ved arbejdets afslutning, at ingen dansker har været udsat for bestråling i betydende omfang ved arbejde i de forurenede områder.

Generelt vides, at den ioniserende stråling fra radioaktive stoffer kan medføre sundhedsskader ved at påvirke legemets celler og funktioner. Sundhedsskader inddeles almindeligt i akutte skader (strålesyge, lungeskade), sene skader (kræft og arveskader) samt fosterskader.

Akutte skader optræder kort tid efter bestråling, hvis den modtagne strålingsdosis har været større end bestemte tærskeldoser. Er dosis lavere, fremkommer de akutte skader ikke. Det kan med sikkerhed fastslås, at ingen personer som følge af oprydningsarbejdet i Thule har modtaget strålingsdoser over sådanne tærskeldoser.

Modtagelse af en strålingsdosis medfører risiko for sene skader hos den bestrålede i form af kræftsygdomme fra 5 til 50 år efter bestrålingen. En strålingsdosis vil ikke nødvendigvis føre til, at den enkelte senere rammes af disse skader. Derimod kan man for en større befolkningsgruppe beregne det forventede antal skader, som vil være langt mindre end antallet af bestrålede personer, men det er ikke muligt at sige, hvem af dem der vil blive ramt.

Denne sammenhæng er påvist at gælde for store strålingsdoser (1.000 gange et års baggrundsstråling) og benyttes som grundlag for risikovurderinger ved mindre strålingsdoser, idet risikoen for senere kræftsygdomme antages at følge størrelsen af strålingsdosis proportionalt fra de høje til lavere doser. (Et års baggrundsstråling antages på denne måde at medføre 1 ekstra kræftdødsfald pr. 100.000 bestrålede personer).

Kræftsygdomme blandt de nævnte ca. 100 danskere, som arbejdede i Thule, er derfor de eneste sygdomme, som man vil kunne

[Indenrigsministeren]

sætte i relation til en eventuel strålingsudsættelse i forbindelse med oprydningsarbejdet. En sikker påvisning af en sådan sammenhæng vil imidlertid kun kunne gennemføres ved en epidemiologisk undersøgelse ved hjælp af Cancerregistret. En umiddelbar sammenligning mellem oplysningerne om, hvilke danskere der deltog i oprydningsarbejdet i Thule, og oplysningerne i Cancerregistret vil blive forsøgt gennemført i samarbejde med Cancerregistret.

Dr. Elliot E. Abbey, Washington University, St. Louis, skrev i 1981 til Sundhedsstyrelsen på baggrund af et tilfælde af hårcelleleukæmi blandt de ca. 1000 amerikanere, som havde arbejdet i Thule i 1968. Dr. Abbey ønskede at gennemføre en amerikansk epidemiologisk undersøgelse og forespurgte i denne forbindelse, hvorvidt man fra dansk side eventuelt ville være interesseret i en parallel dansk epidemiologisk undersøgelse. Spørgsmålet blev drøftet på et møde mellem Risø, Cancerregistret og Sundhedsstyrelsen. Der var herved enighed om, at på grund af de meget lave strålingsudsættelser, der kunne have været tale om for de danske deltagere, og på grund af det ringe antal danskere i forhold til amerikanske deltagere ville det ikke være formålstjenligt at starte en selvstændig epidemiologisk undersøgelse på det danske materiale, og at man først ville tage spørgsmålet om en supplerende dansk undersøgelse op til vurdering, når man kendte noget til en eventuel amerikansk undersøgelse. Sundhedsstyrelsen er ikke bekendt med, at en sådan amerikansk undersøgelse er blevet påbegyndt.

På baggrund af dels, en henvendelse fra Sikringsstyrelsen om et sygdomsforløb blandt en af de danskere, som arbejdede i Thule i 1968, dels de oplysninger, der er fremkommet i pressen i løbet af den sidste måneds tid, samt om muligt resultatet af ovennævnte sammenligning med Cancerregistret vil Sundhedsstyrelsen tage spørgsmålet om nødvendigheden af og muligheden for gennemførelse af en helbredsundersøgelse af de ca. 100 danske personer, der deltog i oprydningsarbejdet i 1968, op til en nærmere vurdering. Sådanne helbredsundersøgelser vil i givet fald blive forsøgt gennemført på de arbejdsmedicinske klinikker.«

Spm. nr. S 13

Til *finansministeren* (7/10 86) af:

Erling Olsen (S):

»Finder ministeren det rimeligt, at Rigshospitalet opsiger deltidsbeskæftigede medarbejdere og genansætter dem med nedsat timetal for at slippe for at give dem den lovede stigning i deres lønsam på 2,56 pct.?«

Begrundelse

Rigshospitalet har afskediget en enlig mor med 30 timers ugentlig beskæftigelse og genansat hende med 29¼ times ugentlig beskæftigelse med den begrundelse, at man ikke har råd til at øge hendes lønsam.

Svar (16/10 86):

Finansministeren (Palle Simonsen):

Jeg vil indledningsvis fastslå, at der ved bevillingsfastsættelsen er taget højde for arbejdstidsnedsættelsen pr. 1. januar 1987.

Efter det for mig oplyste er der ikke tale om, at deltidsansatte opsiges og derefter genansættes. Rigshospitalet har med overenskomstsmæssigt varsel varslet en nedsættelse af beskæftigelsesgraden for nogle af de deltidsbeskæftigede.

Jeg kan endvidere oplyse, at Rigshospitalet har indbudt de berørte personaleorganisationer til en drøftelse af problemerne.

Spm. nr. S 14

Til *finansministeren* (7/10 86) af:

Carsten Andersen (SF):

»Skal ministerens kommentar til postkontrollør Egon Larsens åbne brev til ministeren opfattes som en opfordring til medarbejdere i den statslige sektor om selv at tage ansvaret for dele af moderniseringsprocessen, såfremt ledelsen ikke kan finde ud af at delegere ansvaret ud?«

Begrundelse

Ministeren er af arbejdsmarkedsudvalget opfordret til at kommentere kontrollør Egon Larsens åbne brev til ministeren, og af denne kommentar fremgår det, at ministeren lægger vægt på, at medarbejdere inddrages, »gerne med et selvstændigt ansvar for dele af moderniseringen.«

[Carsten Andersen]

Gang på gang har finansministeren slået fast, at det er bydende nødvendigt, at medarbejderne medinddrages i moderniseringsprocessen, og gang på gang får ministeren at vide, at moderniseringsprogrammet »kører« hen over hovedet på de offentligt ansatte. Dele af de færdige planer bliver præsenteret som færdige beslutninger – ikke til debat eller påvirkning fra medarbejderne.

Når nu finansministeren ved, at der i det offentlige er forhindringer for medarbejderens medbestemmelse i moderniseringsprogrammet, og han stadig påpeger, at de skal være med, ja, endog at de selv skal tage ansvaret for dele af programmet, så må det være naturligt nu at spørge, om medarbejderne selv skal tage dette ansvar, hvis der ikke er nogen, der vil give dem det.

Svar (16/10 86):

Finansministeren (Palle Simonsen):

Det er en vigtig forudsætning for, at moderniseringsprogrammets mål kan realiseres, at ledelsen i de enkelte dele af den offentlige sektor inddrager medarbejderne aktivt i det lokale moderniseringsarbejde.

Det vil samtidig fremme moderniseringsarbejdet, hvis medarbejderne får et selvstændigt ansvar for at tilrettelægge opgavevaretagelsen inden for de overordnede mål og rammer og motiveres til at fremsætte forslag og ideer til modernisering eller tage konkrete initiativer på deres område. Dette kræver, at ledelsen er lydhør over for at prøve nye veje og giver et rimeligt spillerum herfor.

Spm. nr. S 15

Til *fiskeriministeren* (7/10 86) af:

Arne Jensen (S):

»Hvilket initiativ vil ministeren tage for at undgå situationer, hvor fiskere tvinges til ulovligheder i forbindelse med fiskestop, -kvotereguleringer og fortolkning af bifangstregler?«

Begrundelse

En fiskeskipper fra Hirtshals måtte forleden losse omkring ni tons fisk direkte på kajen i Hirtshals. Skibet havde ligget stille i 16 døgn på grund af reparation. Før skibet tog på langtur igen, ville man tage et prøveslæb

ud for Hirtshals. Der kom 35 tons fisk i nettet, mest sild. Fiskerkutteren blev opbragt af fiskeriinspektionen og fik lugerne plomberet.

Fiskeskipperen stod over for valget mellem at forurene havet med 35 tons døde fisk eller at tage slæbet om bord. Begge dele er ulovligt.

Kan ministeren beskrive en fremgangsmåde, der sikrer, at sådanne problemer ikke opstår i fremtiden?

Svar (15/10 86):

Fiskeriministeren (Gammelgaard):

Forbudte bifangster, herunder fangster af fisk, for hvilke fastsatte kvoter er opfisket, og fisk, der ikke opfylder mindstemålet, må ikke beholdes om bord, men skal straks genudsættes. Retten til genudsætning af fisk er et grundlæggende princip i EFs bevarings- og ressourcopolitik, som bl.a. har til formål at give fiskerne adgang til at drive fiskeri i et givet område uanset forekomster af forbudte bifangster.

Miljøministeriets lovgivning, som tilsigter at beskytte havmiljøet, indeholder ikke forbud mod genudsætning af fersk fisk eller dele af fersk fisk i havet.

Den pågældende fiskeskipper i Hirtshals ville således ikke have begået noget ulovligt, hvis han straks havde genudsat den ulovlige fangst.

Spm. nr. S 17

Til *miljøministeren* (7/10 86) af:

Inger Harms (SF):

»Vil ministeren sørge for, at de varslingsaftaler, ministeren træffer med kernekraftværkerne syd for den danske grænse, også kommer til at indeholde varsling om uheld i fredstid i forbindelse med NATOs atomvåbendepoter syd for grænsen?«

Begrundelse

Det nytter ikke noget at lade, som om depoterne syd for grænsen ikke eksisterer. De ligger der, og de bevogtes med ordre om at skyde, såfremt uvedkommende nærmer sig. Derfor må de også indgå i de varslingsaftaler, ministeren træffer med Vesttyskland. Ellers er det hul i hovedet, når ministeren den

[Inger Harms]

29. april d.å. i radioens Nyhedsmagasin siger: »Vores beredskab fungerer perfekt«.

Svar (15/10 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Konventionen om hurtig varslingskonvention af en atomulykke blev underskrevet af 45 stater, herunder Danmark, den 26. september 1986 ved slutningen af den regeringskonference, der blev afholdt i Wien af det Internationale Atomenergiagentur (IAEA). Blandt underskriverne var de fem store atommagter (USSR, USA, UK, Frankrig og Kina). Blandt underskriverne på den multilaterale IAEA-varslingskonvention var også Danmarks naboer – Sverige, Finland, Sovjetunionen, Polen, DDR, Forbundsrepublikken Tyskland, Holland, Belgien og UK – med hvem Danmark har indledt forhandlinger om bilaterale varslingsaftaler i tilfælde af atomulykker.

Ved hovedbestemmelserne i art. 1 og art. 2 i den multilaterale IAEA-varslingskonvention påtager konventionsstaterne sig efter nærmere regler pligt til uopholdeligt at give varsel – direkte eller via IAEA – dels til de stater, som er eller kan blive fysisk berørt, dels til IAEA i tilfælde af en atomulykke, når ulykken er resulteret i eller kan resultere i et internationalt grænseoverskridende udslip, som kan have betydning for en anden stats radiologiske sikkerhed. Det drejer sig i første række om ulykker i atomreaktorer, uanset hvor de befinder sig, og om ulykker i oparbejdningsanlæg for brugt atombrændsel og i anlæg til behandling af radioaktivt affald. Men pligten til at give varsel består også i tilfælde af ulykker i forbindelse med visse andre anlæg og aktiviteter, hvorfra et udslip af radioaktive stoffer sker eller kan ske.

Pligten til uopholdeligt at afgive varsel påhviler den konventionsstat, som ejer det ulykkesramte anlæg eller udøver den ulykkesramte aktivitet, eller som har de pågældende personer eller juridiske personer under sin jurisdiktion eller kontrol.

Endvidere er det i IAEA-konventionens art. 3 bestemt, at konventionsstaterne kan varsle i tilfælde af andre atomulykker end dem, der er angivet i art. 1, med det formål

at minimere de radiologiske følger. Denne bestemmelse tager sigte på eventuelle ulykker i forbindelse med atomvåben eller atomprøvesprængninger.

I denne forbindelse tilkendegav de fem atommagter i deres indlæg under generaldebatten ved regeringskonferencen i Wien, at de var rede til at give varsel i tilfælde af grænseoverskridende radioaktivt udslip hidrørende fra eventuelle ulykker i forbindelse med atomvåben eller atomprøvesprængninger, selv om varslingskonventionen ikke indeholder pligt dertil. Dette fandt også udtryk i slutdokumentet fra regeringskonferencens specielle session om nuklear sikkerhed og strålebeskyttelse. I dette slutdokument henvises til udtalelser fra flere stater om behovet for hurtig underretning om alle nukleare ulykker af betydning for den radiologiske sikkerhed og til erklæringer fra flere stater om, at de er rede til at give underretning også om andre atomulykker end dem, der er beskrevet i art. 1 i IAEA-varslingskonventionen.

Som eksempel kan anføres Sovjetunionens underretning til USA i forbindelse med den ulykke, som for nylig ramte en sovjetisk atombevæbnet og atomdrevne undervandsbåd i Atlanterhavet.«

På denne baggrund vil jeg anmode Miljøstyrelsen om at overveje, også i forbindelse med forhandlingerne om bilaterale varslingsaftaler, herunder med Forbundsrepublikken Tyskland, på hvilken måde det vil være mest hensigtsmæssigt at søge opnået, at danske myndigheder modtager underretning om eventuelle ulykker med atomvåben – det være sig til lands eller til vands – i områderne omkring Danmark.

Spm. nr. S 18

Til miljøministeren (7/10 86) af:

Inger Harms (SF):

»Vil ministeren sørge for, at der i de beredskabsplaner, som Miljøstyrelsen i øjeblikket arbejder med for Sønderjylland, også vil være taget højde for ulykker, uheld og katastrofer i såvel freds- som krigstid opstået i forbindelse med atomvåbendepotet i Meyn umiddelbart syd for den danske grænse til Vesttyskland?«

[Inger Harms]

Begrundelse

Det er oplyst fra Miljøstyrelsens side, at den beredskabsplan, der er under udarbejdelse for Sønderjylland, og som skal anvendes, hvis der sker ulykker på de vesttyske atomkraftværker, ikke inkluderer f.eks. atomvåbendepotet i Meyn. Den sønderjyske befolkning har svært ved at forstå, at fordi et sådant depots indhold skal hemmeligholdes, kan der ikke udarbejdes beredskabsplan herfor, selv om enhver i Sønderjylland er overbevist om, at depoterne indeholder atomvåben. Det kan bl.a. ses ved, at bevogtningen er lig med den bevogtning, som finder sted på andre atomvåbendepoter, som tilhører NATO, i Vesttyskland.

Derfor må det kræves, at dette depot også indeholdes i de beredskabsplaner, der er under udarbejdelse.

Svar (15/10 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Spørgsmålet om eventuelle risici fra fredstidsuheld eller -ulykker i forbindelse med atomvåben er behandlet i afsnit B i »Miljøministerens skriftlige redegørelse til Folketinget om nukleare risici, som dansk område inklusive Grønland og Færøerne udsættes for fra kilder uden for landets grænser«. Redegørelsen blev afgivet den 2. maj 1983.

Det er i redegørelsen anført, at »det er så vidt vides aldrig sket, at der er indtruffet en nuklear eksplosion af de medførte våben i fly eller skibe som følge af nedstyrtning, sammenstød eller andre ulykker, men ulykkerne har alene – og kun i visse tilfælde – givet anledning til forureningsproblemer ved spredning af våbenmaterialets radioaktive stoffer«. Endvidere er det i redegørelsen anført, at »forureningsrisikoen ved ulykker med kernevåben afhænger helt af omstændighederne ved den enkelte situation. Bevarer våbnet intakt, er der hverken forurenings- eller strålerisiko for befolkningen. Ødelægges våbnet ved uheldet, er de afgørende faktorer arten og mængden af de radioaktive stoffer, der eventuelt spredes. Det drejer sig hovedsagelig om plutoniumisotopen Pu 239, der har

en halveringstid på 24.000 år og udsender den energirige, men korttrækkende alfastråling. Denne stråling medfører ingen risiko uden på kroppen, men optages stoffet i kroppen – ved indånding eller med føden – forøger strålingen risikoen for senere at få kræft.«

Det fremgår også af redegørelsen, hvorfor ulykker eller uheld med atomvåben næppe vil starte den nukleare proces og således heller ikke udløse en nuklear eksplosion. Som nævnt i redegørelsen medførte selv den ret dramatiske ulykke i 1966 ved Palomares i Spanien ikke en nuklear eksplosion, men alene forurening af et ret begrænset areal med våbenmaterialet, som her var plutonium 239. Et andet muligt våbenmateriale er uran, der ligeledes udsender den korttrækkende alfastråling. I redegørelsen er, jf. ovenfor, også beskrevet den mere begrænsede karakter af en sådan strålingsrisiko – i modsætning til følgerne af en nuklear eksplosion eller stråling herfra eller til strålingsrisikoen efter udslip af radioaktive spaltningsprodukter fra den nukleare proces i en forulykket atomreaktor.

Transport og oplagring af atomvåben uden for Danmarks grænser anses derfor ikke for at udgøre en sådan risiko for stråleudsættelse af befolkningen i Danmark, at det vil være berettiget at etablere et særligt beredskab med henblik herpå.

Miljøministeren har i øvrigt pålagt Miljøstyrelsen at fremkomme med forslag til en landsdækkende beredskabsplan inden den 1. september 1987. Dermed skulle også den eventualitet blive dækket, at den ene eller anden del af landet skulle blive udsat for forurening efter en ulykke med atomvåben uden for dansk område.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. S 17 om underretning til danske myndigheder i tilfælde af en ulykke med atomvåben i områder omkring Danmark.«

Spm. nr. S 19

Til *industriministeren* (7/10 86) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvad har ministeren gjort for at sikre Mercandia en omfinansiering af to allerede finansierede skibe, så disse finansieres på lige vilkår med de skibe, andre redere lader

[Pia Kjærsgaard]

finansiere efter de regler, der blev oprettet som delvis kompensation for regeringens fejlagtige politik over for skibsfinansieringer i Danmark?»

Begrundelse

Mercandia Rederierne er en af de sikre leverandører af skibsordrer til Frederikshavn Skibsværft. Hidtil har disse ordrer resulteret i arbejde til en lang række værftsarbejdere og underleverandører. Denne stabile ordretilgang blev rystet, da regeringens misundelsespolitik, der var arvet fra Socialdemokratiet, blev gennemført i slutningen af 1984.

Trods de nye, forringede finansieringsmuligheder har Mercandia fortsat med ordreaflivning. Da der nu er ændret på grundlaget for ny skibsfinansiering, burde det være en selvfølge, at Mercandia også var omfattet af disse regler, hvilket kunne ske ved, at der var givet tilladelse til en omfinansiering af to skibe, således at ordren var blevet i Danmark.

Svar (17/10 86):

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

De to nævnte skibe er blevet kontraheret i december 1984 og nyder som følge heraf godt af de på dette tidspunkt gældende gunstige afskrivningsregler. Formålet med skibsværftsaftalen af 19. august 1986 er at skaffe danske værfter nye ordrer til bygning af skibe.

Det er ikke Industriministeriet bekendt, at Mercandia har afgivet ordrer til udenlandske værfter. Mercandia kan som alle andre rederier benytte de af skibsværftsaftalen af 19. august 1986 omfattede ordninger i forbindelse med nye kontraheringer og har for nylig afgivet ordre på to skibe på dette grundlag. Bortset fra disse foreligger der ikke oplysninger om, at Mercandia siden 1984 har afgivet ordrer til Frederikshavn Værft.

Spm. nr. S 21

Til *ministeren for offentlige arbejder* (7/10 86) af:

Dohrmann (FP):

»Vil ministeren foranledige, at ruteflyselskaberne, herunder SAS, bliver ligestillet med charterselskaberne ved, at ruteselskaber-

ne også kommer til at betale charterafgift for de sæder, der sælges til charterpassagerer på ordinære afgang?»

Begrundelse

Det forekommer urimeligt, at koncessionerede selskaber ikke skal opkræve den afgift pr. passager, som charterselskaberne skal, når det er samme kategori passagerer, man flyver med.

Fritagelse for afgift fra ruteflyselskaberne er konkurreceforvridende over for charterselskaberne, hvilket formentlig ikke kan være en liberal regerings politik.

Svar (14/10 86):

Ministeren for offentlige arbejder (Nør Christensen):

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at det »forekommer urimeligt, at koncessionerede selskaber ikke skal opkræve den afgift pr. passager, som charterselskaberne skal, når det er samme kategori passagerer, man flyver med«.

Den af spørgeren ønskede ligestilling eksisterer allerede, idet de koncessionerede ruteselskaber i dag opkræver charterafgift for de kategorier af ruteflyvning, der indholdsmæssigt sidestilles med charterflyvning.

Der opkræves afgift for passagerer med rute-fly, der påbegynder udlandsrejsen i dansk lufthavn, når de deltager i arrangementerne Group Inclusive Tours (GIT-rejser) eller Individual Inclusive Tours (IT-rejser) samt ved rejser på Group Affinity Fares (GAF-priser).

Afgiften er efter Folketingets vedtagelse den 21. marts 1986 fastsat til 300 kr. for Europarejser og 400 kr. for oversøiske rejser.

Det kan i øvrigt oplyses, at spørgsmålet om, hvilke kategorier af flyvninger med rute-fly der kan sidestilles med charterflyvning, afgøres af Nævnet vedrørende Merværdiafgift efter samråd med Ministeriet for Offentlige Arbejder.

Spm. nr. S 23

Til *ministeren for skatter og afgifter* (7/10 86) af:

Thoft (SF):

[Thoft]

»Vil ministeren oplyse, hvor mange selskaber der har fået bevillingsmæssige nedslag eller fuldstændig eftergivelse af selskabsskatten efter reglerne i selskabsskattelovens § 17, stk. 4?«

Begrundelse

Da reglen tilsyneladende praktiseres således, at der gives fuldstændig eftergivelse af selskabsskatten, jf. mit spørgsmål nr. S 1771 til ministeren i folketingsåret 1985-86, ønskes det oplyst, hvor ofte dette sker.

Svar (15/10 86):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Efter selskabsskattelovens § 17, stk. 4, kan ministeren for skatter og afgifter eller den, han bemyndiger dertil, fritage holdingselskaber helt eller delvis for beskatning, når deres eneste faktiske virksomhed er at eje eller administrere aktier i et bestemt andet selskab, hvori de ejer mindst 25 pct. af aktiekapitalen.

Det kan oplyses, at denne bestemmelse hidtil kun er anvendt på to selskaber.

Spm. nr. S 24

Til *ministeren for skatter og afgifter (7/10 86)* af:

Thoft (SF):

»Vil ministeren overveje at afskaffe bestemmelsen i selskabsskattelovens § 17, stk. 4, der må anses for overflødig efter indførelsen af selskabsskattelovens § 13, stk. 1?«

Begrundelse

Efter bestemmelsen i selskabsskattelovens § 17, stk. 4, kan ministeren eftergive selskabsskatten til danske holdingselskaber.

Men fra 1976 er gennemført regler i selskabsskattelovens § 13, stk. 1, hvorefter et holdingselskabs udbytte fra et datterselskab er skattefrit.

Bestemmelsen i § 17, stk. 4, kan således synes helt overflødig. Men som det fremgår af mit spørgsmål nr. S 1771 i folketingsåret 1985-86, synes bestemmelsen administreret således, at den reelt bruges til at give skattefrihed for renteindtægter mv., altså et formål, der falder helt uden for det oprindelige formål.

Fra skattereformens gennemførelse i 1987 beskattes renteindtægter i fonde, foreninger mv., og det synes helt urimeligt, at nogle få udvalgte holdingselskaber helt skal befries for skattebetaling.

Svar (16/10 86):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Efter selskabsskattelovens § 13, stk. 1, nr. 2, beskattes holdingselskaber ikke af udbytte fra her i landet hjemmehørende datterselskaber, hvori de ejer mindst 25 pct. af aktiekapitalen.

Efter selskabsskattelovens § 17, stk. 4, kan ministeren for skatter og afgifter eller den, han bemyndiger dertil, helt eller delvis fritage holdingselskaber for beskatning af andre indtægter, når deres eneste faktiske virksomhed er at eje og administrere et bestemt andet selskab, hvori de ejer mindst 25 pct. af aktiekapitalen.

Denne adgang til bevillingsmæssig lempelse tager sigte på holdingselskaber, der er oprettet med det formål at bevare dansk indflydelse på ledelsen af datterselskaber, der er hjemmehørende her i landet, jf. tillægsbetænkningen af 3. juni 1960 over forslaget til lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber mv.

Selskabsskattelovens § 17, stk. 4, kan således ikke anvendes som en almindelig lempelsesregel for holdingselskaber, der har andre indtægter ud over udbytte fra her i landet hjemmehørende datterselskaber, hvori de ejer mindst 25 pct. af aktierne.

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 23, har bestemmelsen hidtil kun været anvendt på to selskaber.

Selv om reglen kun har været anvendt i stærkt begrænset omfang, forekommer det hensigtsmæssigt at bibeholde den mulighed, som reglen giver, for at lempe i ganske særlige tilfælde.

Spm. nr. S 25

Til *arbejdsministeren (7/10 86)* af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Hvorledes vil ministeren sikre sig, at den i asbestbekendtgørelsen, § 73, stk. 3, lovbefalede uddannelse for personer, der er beskæftiget med nedtagning af asbestholdige materialer, ikke bliver ringere i omfang og indhold

[Elisabeth Bruun Olesen]

end den allerede – på ministerens foranledning – oprettede og på specialarbejderskolerne igangværende uddannelse på 40 timer?»

Begrundelse

Der har været gode erfaringer og udbredt tilfredshed med den uddannelse, der indtil nu på forsøgsbasis har kørt på specialarbejderskolerne.

Svar (17/10 86):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

I forbindelse med at bekendtgørelsen om asbest blev udarbejdet og udsendt, bad jeg Direktoratet for Arbejdsmarkedsuddannelser gå i gang med at omdanne den eksisterende frivillige asbestuddannelse, som jeg er enig med spørgeren i har fungeret godt, og som der findes erfaringer med, til en obligatorisk uddannelse på den måde, arbejdsmarkedsuddannelser sædvanligvis tilrettelægges.

Derfor drøftes såvel uddannelsens varighed som indhold for øjeblikket i de implicerede organisationsudvalg:

- brancheudvalget for bygge og anlæg for uddannelse af specialarbejdere,
- brancheudvalget for rengørings-, ejendoms- og sikkerhedsservice,
- snedker- og tømrerfagets efteruddannelsesudvalg og
- det faglige udvalg vedrørende efg-uddannelse inden for isoleringsområdet.

Disse drøftelser forventes at være afsluttet i løbet af november måned 1986, hvor Arbejdsministeriet vil blive orienteret om drøftelsernes udfald.

Jeg vil følge arbejdet med etableringen af den obligatoriske uddannelse nøje, således at de personer, der skal arbejde med nedrivning af asbest, kan få en tilfredsstillende uddannelse inden for de gældende tidsfrister.

Spm. nr. S 26

Til *justitsministeren (7/10 86)* af:

Poulsgaard (FP):

»Hvor mange vidner har det været nødvendigt at give ny identitet, efter at loven om anonyme vidner er trådt i kraft, og hvilken hjælp har samfundet ydet disse mennesker?«

Begrundelse

Spørgsmålet stilles til oplysning af, hvor mange mennesker der har fået tilværelsen ødelagt, familien opløst og økonomien slået i stykker.

Svar (14/10 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Justitsministeriet er ikke i besiddelse af samlede oplysninger vedrørende sager, hvor vidner har følt behov for på særlig måde at sikre sig mod repressalier eller lignende fra den tiltalte eller dennes omgangskreds. Efter min opfattelse er det imidlertid overordentlig vigtigt at være opmærksom på eventuelle problemer, der måtte være med hensyn til at opnå befolkningens medvirken til opklaring af forbrydelser.

Spm. nr. S 27

Til *arbejdsministeren (7/10 86)* af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Ager ministeren at tage initiativ til at ændre bekendtgørelsen vedrørende bedrifts-sundhedstjenesten (BST), således at det sikres, at BST-ansatte ikke kan fyres, fordi de gør opmærksom på alvorlige arbejdsmiljøproblemer på arbejdspladser, de besøger, og hvordan mener ministeren i benægtende fald, at målsætningen om, at BST skal udføre opsøgende arbejde, kan virkeliggøres?«

Begrundelse

Spørgsmålet er rejst på baggrund af en konkret fyringssag i Nordsjælland, hvor en sygeplejerske er blevet fyret, fordi hun i en rapport har gjort opmærksom på alvorlige arbejdsmiljøproblemer på en arbejdsplads, hun besøgte, arbejdsmiljøproblemer, som kunne give hjerneskader.

Det er fuldkommen grotesk, at sygeplejersken kan fyres med den begrundelse, at hun har overtrådt sine beføjelser ved at gøre opmærksom på de konkrete arbejdsmiljøproblemer, fordi virksomheden havde bestilt BST-besøget til »noget helt andet«. Opsøgende virksomhed består selvfølgelig i at indrapportere de arbejdsmiljømæssige fejl og mangler, der er på de virksomheder, BST besøger.

Dette bliver så meget desto mere grotesk, når man tænker på, at arbejdsministeren den 22. april 1986 under 1. behandling af et SF-

[Elisabeth Bruun Olesen]

forslag om BST gjorde opmærksom på, at i tilfælde, hvor der var åbenlys fare for helbred og liv, kunne BST udnytte straffelovens nødværgebestemmelse i § 14 og gå direkte til myndighederne. Nu er det selvfølgelig en vurderingssag, hvornår der er fare for helbred og liv, men VS mener, at risikoen for hjerneskader må høre ind under denne kategori. Ellers er der noget helt ravruskende galt.

Svar (16/10 86):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg har indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Arbejdstilsynet. Af svaret fremgår det, at ifølge § 16, stk. 1, i bekendtgørelsen om bedriftssundhedstjeneste, er det – i virksomheder med egen BST – ledelsen, der efter indstilling fra sikkerhedsudvalget afskediger det personale, der udfører BST-arbejde. Efter § 16, stk. 2, er det – i BST-centre – bestyrelsen, der afskediger det pågældende personale. Bestyrelsen er sammensat af ligelig repræsentation fra ledelse og ansatte i de tilknyttede virksomheder, jf. § 12, stk. 2. Såfremt der opstår uenighed i bestyrelsen om personalets faglige kvalifikationer og vurderingen af det hidtidige arbejde, kan der efter § 16, stk. 4, indhentes en udtalelse herom fra et fagligt udvalg med partsrepræsentation.

I øvrigt indeholder bekendtgørelsen ikke bestemmelser, der griber ind i bestyrelsens ret til at afskedige personale.

Jeg kan oplyse, at ifølge bekendtgørelsen om BST, § 7, og de tilsvarende bestemmelser i bekendtgørelsen om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde, §§ 11 og 20, stk. 6, skal Bedriftssundhedstjenesten og sikkerhedsorganisationen samarbejde og løbende informere hinanden på fælles områder.

Det er endvidere fastsat i reglerne, at Bedriftssundhedstjenesten som faglig bistand til sikkerhedsorganisationen skal rådgive denne ved løsning af dens opgaver.

Heri ligger blandt andet, at de rapporter, som BST udfærdiger i forbindelse med den opgave, BST er bestilt til at udføre, og som beskriver arbejdsmiljøforhold, skal tjene som sikkerhedsorganisationens redskab i bestræbelserne på at løse eventuelle arbejdsmiljøproblemer internt i virksomheden.

I Arbejds miljørådets centrale BST-udvalg drøftes for tiden en redegørelse om BSTs

organisatoriske og praktiske problemer. Redegørelsen er udarbejdet af et underudvalg og indeholder bl.a. forslag til, hvordan BST-ansatte skal forholde sig, når de gennem deres arbejde får kendskab til forhold på en virksomhed, der indebærer umiddelbar fare for de ansatte. Det er mit indtryk, at forhandlingerne i det centrale BST-udvalg går godt, og udvalget har på min forespørgsel oplyst, at der vil foreligge en indstilling til Arbejds miljørådet inden årets udgang. Jeg vil afvente parternes indstilling, forinden jeg foretager videre i sagen.

Spm. nr. S 28

Til forsvarsministeren (7/10 86) af:

Pelle Voigt (SF):

»Vil Danmark på det kommende møde i NATOs atomplanlægningsgruppe (NPG) godkende, at førstebrug af atomvåben bliver en del af de nye retningslinjer for NATOs atomkrigsførsel, som skal diskuteres på mødet, eller vil man arbejde for retningslinjer i overensstemmelse med Folketingets dagsorden af 3. maj 1984, der pålægger regeringen at arbejde for en international aftale, der forbyder førstebrug af atomvåben?«

Begrundelse

I dagbladene Politiken og Information omtales den 25. september 1986 et 40 siders hemmeligt dokument, der udstikker nye regler for NATOs anvendelse af atomvåben.

Dette dokument skal behandles på NPG-mødet i Skotland den 20.-22. oktober 1986.

Da dokumentet lægger op til den første større revision af NATOs atomstrategi siden 1969, er det afgørende, at regeringen gør Danmarks officielle politik om ikke-førstebrug af atomvåben til grundlag for sin deltagelse i mødets beslutninger.

Svar (15/10 86):

Forsvarsministeren (Engell):

Jeg er bange for, at spørgeren har misforstået karakteren af de retningslinjer vedrørende den eventuelle brug af kernevåben i forsvaret af NATO, som – efter alt at dømme – vil komme op til behandling på det kommende NATO-forsvarsministermøde i Storbritannien den 21.-22. oktober, og som i øv-

[Forsvarsministeren]

rigt var genstand for indgående drøftelse på mødet i det udenrigspolitiske nævn den 10. oktober.

Disse retningslinjer er, som det flere gange har været fremhævet, ikke udtryk for nogen ændring i NATOs gældende strategi, men sigter derimod på med udgangspunkt i NATOs strategi om det fleksible gensvar at sikre en forbedret politisk kontrol med den eventuelle brug af kernevåben. Retningslinjerne skal altså sikre den politiske indflydelse i implementeringen af strategien, men tager på ingen måde sigte på at ændre denne strategi.

Men det er da klart, at såfremt der mellem alliancens lande måtte blive aftalt ændringer i den gældende strategi, vil de nævnte retningslinjer naturligvis skulle revideres i overensstemmelse hermed.

Spm. nr. S 30

Til *arbejdsministeren* (8/10 86) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Har ministeren planer om at nedsætte støjgrænsen på danske arbejdspladser til under de 85 decibel, som EF har vedtaget ifølge Rådets direktiv, hvor vedtagelsen giver mulighed for yderligere national beskyttelse i forhold til det af EF vedtagne?«

Begrundelse

Ifølge EF-Rådsdirektiv af 12. maj 1986 er det muligt at beskytte danske arbejdere mere mod støjgener end de i Rådet vedtagne 85 dB, og selv om 85 dB kan opfattes som et fremskridt, er der så mange undtagelser i vedtagelsen, at fortolkningen kan opfattes på flere måder. Eksempelvis kan information om støj tilsyneladende erstattes fjernelse af støj på arbejdspladser.

I direktivet siges det endvidere, at støjen skal nedsættes, hvis det med »rimelighed kan opnås«. Det har endvidere i debatten været fremført, at Arbejdstilsynet har ønsket en støjgrænse på 80 dB.

Svar (16/10 86):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

På baggrund af en udtalelse fra Direktoratet for Arbejdstilsynet kan jeg oplyse, at Rådets direktiv af 12. maj 1986 om beskyttelse af arbejdstagerne ved at være udsat for støj

under arbejdet fastsætter grænseværdier på henholdsvis 85 dB(A) og 90 dB(A). Støjniveauet over disse grænser medfører, at der skal træffes visse foranstaltninger.

Der peges i direktivet først og fremmest på følgende foranstaltninger, hvis en arbejdstagers daglige personlige støjbelastning overstiger 85 dB(A):

- fyldestgørende oplysninger om den potentielle risiko for høreskader som følge af støjudsættelse,
- fyldestgørende oplæring om brugen af høreværn.

Hvis den daglige personlige støjbelastning overstiger 90 dB(A), skærpes foranstaltningerne, og virksomhederne forpligtes først og fremmest til at:

- fastslå grunden til overskridelsen af de 90 dB(A),
- iværksætte et program til løsning af støjproblemerne, hvis dette med rimelighed kan gennemføres.

Direktivet giver mulighed for, at medlemsstaterne kan indføre love eller administrative bestemmelser, der sikrer arbejdstagerne en mere vidtgående beskyttelse, end direktivet giver mulighed for.

Jeg kan oplyse, at støjområdet i Danmark reguleres ved Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 452 af 27. august 1984.

Heri fastsættes det, at ingen person må udsættes for en støjbelastning over 90 dB(A) under arbejdet, og såfremt støjbelastningen overstiger 85 dB(A), må arbejdsgiveren kun lade arbejdet udføre, såfremt der stilles høreværn til rådighed. Herudover fastsætter bekendtgørelsen, at unødigt støj skal undgås. Den danske støjbekendtgørelse går altså videre, end EF-direktivet foreskriver.

Direktoratet for Arbejdstilsynet har over for mig oplyst, at direktoratet ved udstedelsen af bekendtgørelsen af Arbejdsministeriet blev anmodet om følgende:

- at forstærke vejledningsindsatsen over for virksomheder, leverandører m.fl.,
- at komme med forslag til en støjdeklarationsordning,
- at igangsætte et udredningsarbejde med henblik på tilvejebringelse af et mere sikkert grundlag for en fremtidig vurdering af tilpasningen af støjgrænsen til ændrede tekniske og økonomiske vilkår.

[Arbejdsministeren]

Til imødekomme af Arbejdsministeriets forslag om en støjdeklarationsordning har Arbejdstilsynet iværksat et pilotprojekt i 4 af landets amter. Pilotprojektet omfatter:

- vejledning om indkøb af maskiner generelt,
- vejledning om akustik i arbejdslokaler,
- indsats mod leverandører og brugere af 4 maskintyper.

Herudover har Arbejdstilsynet anmodet Arbejds miljørådet om at nedsætte et udvalg, der skal tage stilling til den fremtidige indsats på støjområdet.

Jeg kan henholde mig hertil, idet jeg har bemærket, at Arbejdstilsynet i samarbejde med virksomhederne, leverandørerne og arbejdsmarkedets parter er i gang med at iværksætte en række initiativer på støjområdet.

Spm. nr. S 31

Til *energiministeren* (8/10 86) af:

Riishøj (SF):

»Hvilke konkrete oplysninger kan ministeren give vedrørende elselskabernes planer om fra 1987 at opstille vindmøller i henhold til elværksaftalen, og i hvilket omfang skønnes virkeliggørelsen af elværksaftalen at komme den kriseramte virksomhed Vestas til gode?«

Begrundelse

Gennem spørgsmålet ønskes dels klarhed over, hvor langt elværksejerne er nået med hensyn til virkeliggørelsen af elværksaftalen, dels en vurdering af, i hvilken grad gennemførelsen af aftalen kan hjælpe den aktuelt kriseramte vindmøllevirksomhed Vestas.

Svar (14/10 86):

Energiministeren (Sven Erik Hovmand):

Til besvarelse af ovennævnte spørgsmål har jeg indhentet følgende oplysninger fra Elkraft og Elsam:

Elkrafts andel af vindmølleaftalen bliver ca. 45 MW, mens Elsams andel bliver på ca. 55 MW. Udbygningerne opdeles på 2 faser.

Fase 1 hos Elkraft vil omfatte 3 vindmølleparker – hver på ca. 5 MW – som placeres ved Kyndby i Jægerspris kommune, Vinde Helsing i Gørlev kommune og Syltholm i

Rødby kommune. Efter de foreløbige overvejelser vil vindmølleparkerne ved Kyndby og Vinde Helsing omfatte 200 kW-møller, mens parken ved Syltholm vil omfatte 400 kW-møller. Såfremt de nødvendige myndighedsgodkendelser opnås, forventes opstillingen af vindmøllerne påbegyndt i andet halvår af 1987.

Fase 1 hos Elsam vil omfatte vindmølleparker med 75–200 kW-møller på tilsammen 14–20 MW, som forventes opstillet inden udgangen af 1987.

Tilbud på levering af vindmøller i fase 1 hos Elkraft og Elsam vil blive indhentet i indeværende år fra danske fabrikker, herunder Vestas.

Fase 2 hos Elkraft og Elsam vil blive planlagt på baggrund af de indhøstede erfaringer med fase 1.

Spm. nr. S 32

Til *industriministeren* (8/10 86) af:

Riishøj (SF):

»I hvilket omfang vil der gennem regeringens teknologi- og eksportstøtteprogrammer blive ydet støtte til eksport og produktudvikling inden for vedvarende energi, herunder støtte til den danske vindmølleproduktion?«

Begrundelse

Gennem spørgsmålet ønskes præcise oplysninger om omfanget af den eksport- og teknologistøtte, der i henhold til regeringens programmer vil blive ydet til den danske produktion af vedvarende energianlæg.

I den forbindelse ønskes oplyst omfanget af den støtte, der vil blive ydet til den danske vindmøllesektor set i lyset af virksomheden Vestas aktuelle problemer samt bestræbelserne for at mindske afhængigheden af det amerikanske marked.

Svar (16/10 86):

Industriministeren (Nils Wilhjelmsen):

1. Midlerne fra Industriministeriets eksportfremmeordning anvendes efter generelle retningslinier til fremme af eksporten inden for samtlige erhverv, dvs. industri, handel, håndværk, landbrug, fiskeri og service.

Støtten ydes til grupper af virksomheder på mindst 3 (kollektivitetskravet) til ansættel-

[Industriministeren]

se af eksportkonsulenter, udstillinger i udlandet, tilbudsgivning, generel propaganda for dansk eksport og andre kollektive foranstaltninger med henblik på fremme af nye initiativer, herunder støtte til udvikling og markedsføring af større projekter.

Der er ikke af eksportfremmemidlerne afsat bestemte beløb til fremme af eksporten inden for bestemte brancher. Fordelingen afhænger således bl.a. af, i hvilket omfang der indkommer ansøgninger fra de forskellige brancher, og af de modtagne ansøgningskvalitet.

I perioden fra 1984 til dato er der ydet støtte til fremme af eksporten af vedvarende energi og biomasse på 3,6 mill. kr.

2. Fra de af Industriministeriets erhvervsfremmeordninger, som Teknologistyrelsen administrerer, kan der ydes støtte til produktudvikling til vedvarende energi efter tre forskellige ordninger.

- I. En særlig bevilling til fremme af vedvarende energi med særligt henblik på styrkelse af mindre virksomheder inden for håndværk og industri gennem støtte til almenyttige projekter og produktudvikling.
- II. Ordningen for statstilskud til produktudvikling.
- III. Udviklingsfondet.

Den særlige bevilling til vedvarende energi beløb sig i 1985 til 22 mill. kr., i 1986 til 30 mill. kr., og på finanslovsforslaget for 1987 er den opført med 15 mill. kr. I 1985 blev ca. halvdelen af bevillingen anvendt til projekter med produktudviklingsindhold, og der blev givet i alt 17 bevillinger med et samlet støttebeløb på 4 mill. kr. til vindmølleområdet. For 1986 forventes også ca. halvdelen af bevillingen anvendt til projekter med produktudviklingsindhold, og der forventes bevilget ca. 5 mill. kr. til vindmølleområdet. For 1987 påregnes ikke nogen væsentlig ændring i den relative fordeling af bevillingen.

Inden for ordningen vedr. statstilskud til produktudvikling blev der i 1985 ydet tilskud på i alt 5,7 mill. kr. til 27 projekter inden for vedvarende energi, heraf 3,7 mill. kr. til 14 vindmølleprojekter. I 1986 er der pr. dags dato ydet tilskud på i alt 3,2 mill. kr. til 12

projekter inden for vedvarende energi, heraf 2,1 mill. kr. til 6 vindmølleprojekter.

Der er ikke i 1985 og 1986 ydet nogen støtte fra Udviklingsfondet til projekter inden for vedvarende energi.

3. For så vidt angår støtteordninger under Energiministeriets ressort er der derfra oplyst:

Energiministeriets departement administrerer to støtteordninger for forskning og industriel udvikling på energiområdet: Energiministeriets forskningsprogram og Energiministeriets støtteordning for udnyttelse af nye energiteknologier.

Energiforskningsprogrammet tilsigter at skabe teknologisk grundlag for en senere industriel udvikling og eksport.

Forskningsprogrammets omfang og prioritering er et resultat af en omfattende behandling af de indkomne projektforslag, og det er derfor vanskeligt med sikkerhed på forhånd at angive, hvor meget der i fremtiden forventes afsat til vedvarende energi. I det seneste energiforskningsprogram (EFP-86) udgjorde forskning i vedvarende energiteknologi ca. 27 pct. af den totale ramme på 116,2 mill. kr. Der forventes ikke i den nærmeste fremtid væsentlige ændringer i denne fordeling. Forskning i vindkraft udgjorde ca. 11 pct. af den totale ramme.

Støtteordningen for udnyttelse af nye energiteknologier tilsigter at give grundlag for virksomhedernes udviklingsarbejde, produktmodning og markedsføring af nye risikofyldte energiteknologier. Der foretages en løbende vurdering af de indkomne projektforslag, og også her vil den vedvarende energis andel af bevillingsrammen afhænge af de modtagne projektforslags fordeling og faglige kvalitet. I 1985 udgjorde de totale afgivne tilsagn om tilskud eller lån fra støtteordningen for udnyttelse af nye energiteknologier 29,5 mill. kr. Heraf modtog den vedvarende energi tilsagn svarende til ca. 47 pct. Vindkraftprojekter modtog tilsagn svarende til ca. 10 pct. af de 29,5 mill. kr.

Herudover har også Energistyrelsens tilskudsordning for vedvarende energi og energioekonomiske enkeltprojekter betydning for virksomhedernes teknologiuudvikling og eksport, for så vidt som denne tilskudsordning medvirker til at opretholde et hjemmemarked og sikrer en praktisk afprøvning af forsøgs-

[Industriministeren]

og demonstrationsanlæg for vedvarende energianlæg. Den pågældende tilskudsordning bidrager samtidig til finansiering af virksomheden på prøvestationerne for vedvarende energianlæg (forsknings- og udviklingsarbejde samt afprøvning og godkendelse af anlæg) og medvirker herved til at sikre fabrikanten af vedvarende energianlæg en fremtrædende position på eksportmarkederne.

Spm. nr. S 33

Til *arbejdsministeren* (8/10 86) af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Hvorfor skal asbestholdigt affald, der kan støve, ikke være pakket i tæt emballage under opbevaring og transport, men blot være befugtet og overdækket, når den normale procedure i dag er, at nedtagen af asbestholdigt affald, der kan støve, indpakkes i tæt, lukket emballage?«

Begrundelse

Asbestbekendtgørelsens § 16, stk. 2, er en opblødning i forhold til gængs praksis, hvorefter asbestholdigt affald, der kan støve, indpakkes i tæt, lukket emballage.

Svar (16/10 86):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

På baggrund af en udtalelse fra Miljøstyrelsen kan jeg oplyse, at asbestholdigt affald kan opdeles i tre grupper:

1. Asbeststøv samt stærkt støvende asbestholdigt affald.
2. Asbestholdigt affald, der kan støve.
3. Ikke støvende asbestholdigt affald.

For den første gruppe gælder, at affaldet i befugtet tilstand skal opbevares og bortskaffes i lukket, tæt emballage.

For den anden gruppe gælder, at affaldet under opbevaring og transport skal være befugtet og overdækket, *så afgivelse af støv til omgivelserne hindres.*

Miljøministeriet har dermed lagt det ud til en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvordan støv til omgivelserne hindres, jf. kap. 7 i Arbejdsministeriets regler om nedrivnings- og reparationsarbejde.

Miljøministeriet finder det hensigtsmæssigt, at asbestholdigt affald, der kan støve, indpakkes i tæt, lukket emballage, men i visse tilfælde, f.eks. ved nedtagning af hele vægge, kan det overvejes, om en forsigtig nedtagning og transport i store stykker bør foretrækkes frem for en procedure, hvor væggen skal nedbrydes til mindre stykker, så at man kan pakke disse stykker optimalt.

Jeg kan henholde mig hertil.

Spm. nr. S 34

Til *arbejdsministeren* (8/10 86) af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»På tænker ministeren at ændre den såkaldte mindsteudbetalingsregel, så deltidsansatte fuldtidsforsikrede lønmodtagere, der arbejder 30 timer pr. uge, også efter arbejdstidsnedsættelsen kan oppebære supplerende dagpenge?«

Begrundelse

Den 1. januar 1987 ændres den ugentlige arbejdstid fra 40 til 39 timer. For arbejdsløshedsforsikrede deltidsansatte lønmodtagere gælder den regel, at supplerende dagpenge for mindre end 10 timer normalt ikke kommer til udbetaling. Deltidsansatte med 30 ugentlige arbejdstimer må således frygte at miste de supplerende dagpenge fra nytår, når den ugentlige arbejdstid nedsættes.

Svar (16/10 86):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Efter de gældende regler bortfalder dagpenge for en uge, hvis de for et fuldtidsforsikret medlem udgør et mindre beløb end svarende til dagpenge for 10 timer (10 timers reglen). For deltidsforsikrede bortfalder dagpengene, hvis de udgør et mindre beløb end dagpenge for et timetal, der svarer til $\frac{1}{4}$ af medlemmets gennemsnitlige arbejdstid før ledigheden.

Disse regler er administrativt fastsat af Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen i bekendtgørelse nr. 646 af 21. december 1983.

Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen er naturligvis opmærksomt på, at disse – og andre administrativt fastsatte regler – skal genovervejes som følge af arbejdstidsnedsættelsen fra 40 til 39 timer.

[Arbejdsministeren]

Direktoratet vil derfor foretage de fornødne ændringer i reglerne efter forhandling med Landsarbejdsnævnet.

Jeg kan derfor ikke på nuværende tidspunkt sige, hvilke konkrete ændringer der vil blive foretaget i reglerne.

Spm. nr. S 38

Til *forsvarsministeren* (8/10 86) af:

Dohrmann (FP):

»Kan ministeren helt klart afkræfte forlydendet om, at Haderslev Kaserne skal anvendes som asylcenter?«

Begrundelse

Mange steder i landet er det kommet som et chok for lokalbefolkningen, når myndighederne – uden forudgående varsel eller forhandlinger – pludselig har oprettet asylcentre i området og indkvarteret i hundredvis af flygtninge.

Hvad angår Haderslev Kaserne, er spørgeren bekendt med, at det tidligere har været drøftet at benytte kasernen som asylcenter. Nyt er det imidlertid, at disse planer fortsat er aktuelle og dermed ikke endeligt afgjorte. Da ministeren formentlig har det afgørende ord i denne affære, vil spørgeren påpege nogle af de mange uheldige konsekvenser, en sådan beslutning vil medføre.

Haderslev Kaserne er beliggende midt i byen og betragtes af mange sønderjyder som et historisk sted med rige traditioner. At anvende kasernen som asylcenter vil – ud over risikoen for at ødelægge bymiljøet – således også være at træde på nogle følelser, der er historisk begrundede. Det håbes derfor, at ministeren helt klart kan meddele, at Haderslev Kaserne hverken helt eller delvis agtes benyttet som asylcenter.

Svar (14/10 86):

Forsvarsministeren (Engell):

Det står fast, at der ikke er planer om at indkvartere flygtninge på Haderslev Kaserne, hvorfor jeg kan afkræfte ethvert forlydende herom.

Med den givne anledning kan jeg oplyse, at spørgsmålet om garnisoneringen i Jylland og på Fyn for tiden behandles i en arbejdsgruppe under Forsvarsministeriet. Der sigtes

mod, at denne arbejdsgruppe afleverer sin redegørelse medio november 1986. Spørgsmålet forudsættes herefter drøftet politisk.

Spm. nr. S 39

Til *arbejdsministeren* (8/10 86) af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Hvordan skrider arbejdet frem i den partssammensatte gruppe under Arbejds miljørådets bedriftssundhedstjenesteudvalg/underudvalg vedrørende de kommende planer for BST, og agter ministeren at fremkomme med planer for udbygning af BST i denne folketingsssamling?«

Begrundelse

Ministeren erkendte under 1. behandling af SFs beslutningsforslag vedrørende BST den 22. april 1986, at der er en del problemer med, hvordan BST fungerer i dag. Der er tavshedsproblemer, problemer med en minimumsgrænse for antallet af tilsluttede ansatte pr. center osv.

Ministeren gjorde under samme forhandlinger rede for, at udvalgets rapport skulle afleveres inden sommerferien. Da denne endnu ikke er fremkommet, ønskes oplyst, hvornår arbejdet kan tænkes færdiggjort.

Svar (16/10 86):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Arbejds miljørådets centrale BST-udvalg drøfter i øjeblikket organisatoriske og praktiske problemer i BST på baggrund af en rapport, som er resultatet af et underudvalgs arbejde i foråret og sommeren.

Sideløbende hermed drøfter udvalget en rammeplan for udbygningen af BST.

Det er mit indtryk, at de forhandlinger, der foregår i det centrale BST-udvalg, går godt, og at der arbejdes for at nå til enige indstillinger om de spørgsmål, der diskuteres.

Det centrale BST-udvalg har på min forespørgsel oplyst, at der vil foreligge en indstilling til Arbejds miljørådet vedrørende udbygningen af BST og vedrørende de organisatoriske og praktiske forhold i BST inden årets udgang.

Jeg vil, som jeg tidligere har oplyst, afvente parternes indstilling, forinden jeg foretager videre i sagen.

Spm. nr. S 40

Til *finansministeren* (8/10 86) af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Er ministeren vidende om, at andre statsinstitutioner end Rigshospitalet omgår overenskomstlovgivningen i forhold til den kommende arbejdstidsnedsættelse ved at kræve, at deltidsansatte går ned i tid i stedet for at gå 2,56 pct. op i månedsløn?«

Begrundelse

I forlængelse af et endnu ikke besvaret spørgsmål stillet gennem arbejdsmarkedsudvalget om direktionen på Rigshospitalets holdning til deltidsansatte i forbindelse med den kommende arbejdstidsnedsættelse ville det være interessant at få oplyst, om andre statsinstitutioner følger samme linie og ændrer deltidsansattes arbejdstid nedad i stedet for at sætte lønnen op, således som overenskomstlovgivningen foreskriver.

Rigshospitalet angav som årsag til sin handlemåde, at man ikke havde den bevillingsmæssige baggrund til at opfylde lovens hensigt.

Svar (16/10 86):

Finansministeren (Palle Simonsen):

Der foreligger ikke for Finansministeriet oplysninger om, at nogen statsinstitution omgår overenskomstlovgivningen i forhold til den kommende arbejdstidsnedsættelse.

Spm. nr. S 41

Til *miljøministeren* (9/10 86) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Vil ministeren arbejde for, at det bliver en boret tunnel under Storebælts bund, der bliver det endelige projekt, når beslutningen om den faste forbindelse skal vedtages – på grund af det alvorlige iltsvind, som er konstateret i de danske farvande og Østersøen?«

Begrundelse

På baggrund af målinger i de danske farvande, som viser flere og flere områder med iltsvind, som igen medfører fiske- og plantedød, er den eneste økologisk rigtige løsning

en boret tunnel under havbunden i Storebælt.

En boret tunnel vil ikke hindre vandgenemstrømningen til og fra Østersøen, som kan risikere at ende som et dødt hav, hvilket er påvist af fiskeriorganisationerne og af undersøgelser, som er foretaget.

På baggrund af den alvorlige forurening, der bl.a. er set for nylig i Øresund, er det givet, at broer og tunneler lagt på havbunden vil betyde mere iltsvind og dermed døde fisk i Østersøen, og de danske farvande vil blive påvirket af broer eller tunneler lagt på havbunden.

Svar (15/10 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Ministeriet for offentlige arbejder har som et led i arbejdet omkring den endelige stillingtagen til etablering af en fast forbindelse over Storebælt ladet gennemføre et omfattende undersøgelsesarbejde med henblik på bl.a. at belyse effekten af en Storebæltskrydsnings indflydelse på salt- og iltfordelingen i Østersøen.

Disse omfattende beregninger har godtgjort, at det er muligt at udforme de forskellige løsninger til en fast forbindelse over Storebælt på en sådan måde, at de hver for sig giver uændret salt- og iltindhold i Østersøen. En Storebæltsforbindelse udformet som en boret tunnel under Storebælt har således ikke med hensyn til salt- og iltfordelingen i Østersøen miljømæssige fortrin fremfor de andre mulige løsninger.«

Jeg vil således arbejde for, at den kommende forbindelse ikke forringer vandmiljøet hverken i indre danske farvande eller Østersøen, hvilket ikke nødvendigvis begrænser mulighederne til en boret tunnel.

Spm. nr. S 42

Til *miljøministeren* (9/10 86) af:

Dohrmann (FP):

»Vil ministeren gøre et ihærdigt forsøg på at forbedre Statsskovvæsenets økonomiske resultater og fremover fremlægge et så overskueligt driftsregnskab, at det kan sammenlignes med privatskovenes?«

[Dohrmann]

Begrundelse

Statsskovvæsenet gav et konstant overskud, indtil det blev underlagt Miljøministeriet i 1973. Siden har det givet et stadig stigende underskud, samtidig med at privatskovenes overskud steg.

Af hensyn til valutabalancen og den danske træindustri bør statsskovene (27 pct. af skovarealet) fortsat drives med råtræproduktion som hovedformål.

Svar (13/10 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Statsskovvæsenet er i finansloven 1986 forudsat at give et underskud på ca. 140 mill. kr. Det negative driftsresultat har flere årsager, hvoraf kan nævnes:

- 1) Distrikternes geografiske placering.
- 2) Statsskovvæsenets opgaver.
- 3) Træartspolitikken.

Disse tre forhold er punkter, hvor statsskovene adskiller sig væsentligt fra de private skove.

- ad 1) Statsskovvæsenets arealmæssige hovedvægt ligger i de magre egne af landet, hvor tilvæksten er betydelig lavere end gennemsnittet.
- ad 2) I Statsskovvæsenet varetages ud over den egentlige erhvervmæssige skovdrift en lang række samfundsmæssige opgaver, hvorunder der bl.a. søges tilvejebragt gode muligheder for friluftslivet og taget særlige naturmæssige hensyn. En betydelig del af de arealer, som administreres af Statsskovvæsenet, udgøres af åbne arealer uden træbevoksning eller af arealer med meget lav træproduktion som f.eks. værnskov langs den jyske vestkyst.
- ad 3) Statsskovvæsenet anvender store ressourcer på at opretholde og øge landets løvtræsareal. Anlæg af nye løvtræsbevoksninger koster ca. 3 gange anlæg af nåletræ. Endvidere har der hidtil været udvist tilbageholdenhed i Statsskovvæsenet med anlæg af pyntegrønt- og juletræskulturer, som kan opfattes som noget skovfremmede.

Af ovennævnte årsager er en umiddelbar jævnføring af Statsskovvæsenets og privatskovbrugets regnskaber ikke mulig. Den principielle opbygning er dog ensartet, og

Statsskovvæsenets løbende justering af regnskabsystemet tilstræber at gøre regnskabstallene så udsagnskraftige som muligt.

Der er som ovenfor nævnt mange grunde til, at Statsskovvæsenets driftsresultat ved en umiddelbar betragtning er dårligere end privatskovbrugets. Endelig bør erindres, at værdien af den stående vedmasse ikke indgår hverken i Statsskovvæsenets eller privatskovbrugets regnskabsresultater, hvorfor realisering af sådanne værdier (kapitalhævning) vil fremstå som et forbedret resultat. I denne forbindelse bemærkes, at den planmæssige hugst i statsskovene udviser en jævn stigning over årene.

Det skal sluttelig anføres, at der for den nye statsvirksomhed, der fra 1. januar 1987 skal løse Miljøministeriets opgaver på skov-, natur- og friluftsområdet, indgår en effektiv vedproduktion som en hovedmålsætning. Det vil således fortsat påhvile styrelsen at udvikle og effektivisere skovdriften, udgøre et afbalancerende element i landets samlede skovbrugserhverv og medvirke til at mindske importen af udenlandsk træ.

I forbindelse med det netop afsluttede strukturarbejde har et konsulentfirma gennemgået Miljøministeriets arealforvaltning. Konsulentfirmaets rapport og den efterfølgende analyse heraf ved ministeriets strukturarbejde peger på, at Statsskovvæsenet er en effektiv og velfungerende virksomhed, men at der med fordel kan gennemføres en række moderniseringstiltag. Disse vil blive påbegyndt, når den nye direktør for Skov- og Naturstyrelsen er udnævnt.

Spm. nr. S 43

Til *ministeren for offentlige arbejder* (9/10 86) af:

Lohmann (S):

»Vil ministeren redegøre for, hvilke forpligtelser Sydfyenske Dampskibsselskab har til at besejle ruten Lohals-Korsør?«

Begrundelse

Spørgsmålet stilles på baggrund af den usikkerhed, der er opstået for beboerne på Nordlangeland efter SFDS' nedskæringer af besejlingen, idet man er bange for en nedlæggelse af ruten.

Svar (15/10 86):

Ministeren for offentlige arbejder (Nør Christensen):

Efter dansk lovgivning kan en færgerute etableres uden særlig tilladelse. Det pågældende rederi skal blot indgå aftale om kajplads, opmarchbåse med videre med de havne, færgeruten anløber.

Hvis det pågældende rederi ønsker en beskyttelse mod, at andre etablerer en konkurrerende rute, kan rederiet søge Ministeriet for Offentlige Arbejder om en eneretsbevilling, der kan udstedes i medfør af færgeloven fra 1874. En eneretsbevilling giver beskyttelse imod, at andre etablerer lignende færgefart inden for en i bevillingen nærmere angivet geografisk afstand fra færgestedet. Eneretsbevilling gives for et bestemt åremål, og indehaveren af bevillingen er ansvarlig for, at færgedriften opretholdes på forsvarlig måde.

Eneretsbevilling er kun meddelt i ganske få tilfælde, f.eks. til besejlingen af Anholt og til besejlingen af ruten Spodsbjerg-Tårs.

Der er ikke meddelt eneretsbevilling til besejling af ruten Lohals-Korsør. SFDS har således ingen forpligtelse til at besejle den pågældende rute.

Spm. nr. S 44

Til *ministeren for offentlige arbejder* (9/10 86) af:

Lohmann (S):

»Vil ministeren oplyse, hvilke betingelser der blev stillet i forbindelse med udbygningen af færgelejet i Lohals?«

Begrundelse

Spørgsmålet stilles på baggrund af den usikkerhed, der er opstået for beboerne på Nordlangeland efter Sydfyenske Dampskibsselskabs nedskæringer af besejlingen, idet man er bange for en nedlæggelse af ruten.

Svar (15/10 86):

Ministeren for offentlige arbejder (Nør Christensen):

Ministeriet for Offentlige Arbejder godkendte i brev af 19. januar 1970 til bestyrelsen for A/S Lohals Havn anlægget af et nyt

færgeleje ved Lohals Havn til brug for færgefarten mellem Lohals og Korsør.

Kopi af brevet vedlægges.

Som det fremgår af brevet, er der ikke herfra stillet vilkår om pligt for SFDS til at besejle ruten Lohals-Korsør.

Bilag

Bestyrelsen for A/S Lohals Havn

5956 Lohals

19. januar 1970

Fra det rådgivende ingeniørfirma J. Hostrup-Schultz - O. Sørensen har ministeriet modtaget et projekt til anlæg af et nyt færgeleje ved Lohals havn til brug for færgefarten mellem Lohals og Korsør.

Det er oplyst, at bygherren er A/S Lohals havn, at udgifterne ved projektet anslås til et beløb af ca. 400.000 kr., samt at kun én ejendom, nemlig matr. nr. 3 *bk* af Skiften ejerlav, Hov sogn, berøres af anlægget og den i forbindelse hermed nødvendige opfyldning.

I denne anledning skal man efter stedfunden brevveksling med vandbygningsdirektøren og efter at have modtaget en af ejeren af fornævnte ejendom under 2. januar 1970 afgiven samtykkeerklæring vedrørende den planlagte opfyldning på søterritoriet ud for hans ejendom meddele, at det foreliggende projekt herved godkendes.

Der må i så god tid som muligt forinden arbejdets påbegyndelse rettes henvendelse til Fyrdirektoratet om midlertidig afmærkning af arbejdsområdet, ligesom den endelige afmærkning af anlægget til sin tid må aftales med Fyrdirektoratet.

Senest 3 uger før arbejdets påbegyndelse må der tilstilles Søkartarkivet meddelelse herom samt om den eventuelle midlertidige afmærkning bilagt en plan over anlægget. Endvidere må der, ca. 1 måned forinden anlægget tages i brug, på ny gives Søkartarkivet meddelelse herom samt om den permanente afmærkning af anlægget bilagt 3 eksemplarer af en plan over anlæggets beliggenhed og udstrækning samt vanddybden ved anlægget.

Tilladelsen for A/S Lohals havn til anlæggets etablering og benyttelse gives i øvrigt på vilkår,

at anlægget kun benyttes til formål vedrørende færgefart mellem Lohals og Korsør.

at alle for Lohals havn gældende bestemmelser, herunder havne- og brotakster, ud-

[Ministeren for offentlige arbejder]

- strækkes til også at gælde det nye færge-anlæg,
- at* tilladelsen til anlæggets etablering eller selve anlægget ikke uden Ministeriet for Offentlige Arbejders forud indhentede godkendelse kan overdrages til andre,
- at* der ikke uden Ministeriet for Offentlige Arbejders tilladelse foretages udvidelser eller væsentlige ændringer af anlægget,
- at* havnen forpligter sig til at vedligeholde anlægget i god og forsvarlig stand og til uden udgift for statskassen fuldstændig at fjerne det eller eventuelle rester deraf, såfremt det ikke længere er tjenligt som færgeleje eller frembyder fare for sejladsen,
- at* Ministeriet for Offentlige Arbejder kan kræve anlægget med bygninger mv. fjernet for havnens regning, såfremt vilkårene for tilladelsen ikke overholdes eller anlægget ikke længere benyttes til færgefart,
- at* havnen først erhverver ejendomsret til de arealer, der opfyldes uden for kystlinjen, når samtlige vilkår dokumenteres opfyldt,
- at* ejendomsretten til sådanne arealer bortfalder, såfremt arealerne som følge af, at indfatningen forfalder, eller af anden grund, på ny kommer til at henligge overskyttet som en del af søterritoriet og der ikke inden forløbet af et år foretages det fornødne til indfatningens istandsættelse og arealernes retablering,
- at* anlægget, herunder opfyldte arealer, på havnens bekostning inddrages matrikulært under havnen med tilhørende landarealer, samt
- at* havnen til sikkerhed for opfyldelsen af foranstående vilkår for egen regning foranlediger, at der på den ejendom, under hvilken havneanlægget ved matrikuleringen henføres, forud for andre byrder og rettigheder tinglyses en deklaration med Ministeriet for Offentlige Arbejder som påtaleberettiget om, at ejendommens ejer er forpligtet til at overholde de anførte vilkår, hvilken deklaration vil være at indsende hertil i tinglyst stand.
- Det bemærkes, at vandbygningsdirektøren i sin erklæring vedrørende projektet har udtalt, at den for styring af færgens forende ved klappen dannede »saks« i sin konstruktion forekommer noget stiv, og at det ville være at foretrække, at stød blev optaget af rigtige gummifendere i stedet for af de foreslåede automobildæk.

Det tilføjes, at man ved nærværende godkendelse ikke påtager sig noget ansvar for konstruktionernes stabilitet, ligesom tilladelsen ikke fritager havnen for det ansvar, som efter almindelige retsregler måtte kunne pålægges den som følge af anlægget, herunder for eventuel forårsagelse af ændringer i den naturlige kystlinje eller for mulig skadelig indflydelse på de i nærheden beliggende ejendomme.

Endelig udbeder man sig udkast til ændring af det af ministeriet under 29. september 1933 stadfæstede reglement for ordens overholdelse i Lohals havn således, at færgeanlægget inddrages under havnens område.

P. M. V.

Palle Christensen

Spm. nr. S 45

Til *ministeren for offentlige arbejder* (9/10 86) af:

Lohmann (S):

Vil ministeren oplyse, hvilke rettigheder Sydfyenske Dampskibsselskab har i forhold til færgelejet i Korsør?»

Begrundelse

Spørgsmålet stilles på baggrund af den usikkerhed, der er opstået for beboerne på Nordlangeland efter SFDS' nedskæringer af besejlingen, idet man er bange for en nedlæggelse af ruten.

Svar (15/10 86):

Ministeren for offentlige arbejder (Nør Christensen):

Ifølge det af Korsør Havn oplyste er der ikke indgået en særlig besejlingsoverenskomst mellem havnen og SFDS vedrørende benyttelsen af færgelejet for ruten Korsør-Lohals. Efter de almindelige regler har selskabet ret til at benytte færgelejet mod betaling af sædvanlige skibs- og vareafgifter til havnen. Kajanlægget vedligeholdes af havnen, medens vedligeholdelsen af klapanlægget påhviler færgeselskabet.

Spm. nr. S 46

Til *justitsministeren* (9/10 86) af:

Bjørn Elmquist (V):

»Skal adoptionsloven, som ændret ved lov nr. 326 af 4. juni 1986, forstås således, at også effektueringstidspunktet – og ikke alene et eventuelt anderledes tidspunkt for indgåelse af »rugemorsaftale« – kan være afgørende for, om en sådan aftale er omfattet af de nye fra den 1. oktober gældende regler på dette område?«

Begrundelse

I adoptionslovens nye formuleringer synes der ikke at være taget entydig stilling til det her rejste spørgsmål. Bl.a. af bevismæssige hensyn, og da der jo skal adoption til for at overføre forældremyndigheden, der først kan finde sted efter barnets fødsel, synes effektueringstidspunktet nok så relevant som et eventuelt anderledes tidspunkt for indgåelse af aftalen.

Svar (17/10 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Den ændring af adoptionsloven, der skete ved lov nr. 326 af 4. juni 1986, indeholder i § 33, jf. § 44, en bestemmelse om forbud mod formidling af surrogatmoderskab. Efter disse bestemmelser er enhver form for formidling af og annoncering om kontakt mellem en surrogatmor og et par, der ønsker at modtage et barn, strafbar. Det er således ikke tilladt en kvinde at annoncere efter barnløse par eller omvendt.

Loven trådte først i kraft den 1. oktober 1986, hvorfor en formidling eller annoncering foretaget inden dette tidspunkt ikke er strafbar.

Ved Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 596 af 5. september 1986, § 6, stk. 2, er det imidlertid blevet præciseret, at en aftale om overførelse af forældremyndigheden ikke vil kunne godkendes af statsamtet, hvis der i forbindelse med overførelsen af forældremyndigheden ydes vederlag eller betaling for tabt arbejdsfortjeneste.

Tilsvarende er det i Justitsministeriets adoptionsbekendtgørelse fastsat, at bevilling til adoption ikke kan meddeles, hvis adoptionsansøgeren yder vederlag eller betaling for tabt arbejdsfortjeneste til barnets forældre.

Spm. nr. S 47

Til *justitsministeren* (9/10 86) af:

Bjørn Elmquist (V):

»Kan der angives nogen beløbsmæssig grænse for, hvor store pengesummer der kan betales en rugemor inden for rammerne af en lovlig rugemorsaftale?«

Begrundelse

I bemærkningerne til lovforslag nr. L 164, 1985–86, der førte til ændring af adoptionsloven bl.a. vedrørende rugemorsaftaler, hedder det på side 6:

»I bekendtgørelse nr. 561 af 16. december 1985 om forældremyndighed og samværret vil det i § 4 blive fastsat, at statsamtet ikke må godkende aftaler om overførelse af forældremyndighed, såfremt der skal ydes vederlag eller betaling for tabt arbejdsfortjeneste til indehaveren af forældremyndigheden. En tilsvarende regel vil blive indsat i § 13 a i adoptionsbekendtgørelse nr. 325 af 15. juni 1984, således at statsamtet i disse tilfælde skal nægte bevilling til adoption.«

Selve det offentligt at angive, hvor snævre beløbsmæssige rammer eventuelle pengesummer mellem parterne i en rugemorsaftale skal holdes inden for, kan medvirke til, at der ikke ud fra økonomiske motiver indgås sådanne aftaler.

Svar (17/10 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Ved afgørelsen af, om der er tale om aftaler med eller uden vederlag, må det være udgangspunktet, at den kvinde, der skal føde barnet, ikke må kunne opnå nogen fortjeneste eller på anden måde få hævet sin levestandard herved. Efter den gældende praksis efter adoptionsloven er det ligeledes udgangspunktet, at der ikke må ydes et egentligt vederlag for barnet. For at undgå, at der vil kunne ydes store beløb til surrogatmoderen, er det som nævnt i besvarelsen af spørgsmål nr. S 46 i Justitsministeriets administrative regler præciseret, at overførelser af forældremyndighed og adoption vil kunne nægtes, hvis der er ydet vederlag eller betaling for tabt arbejdsfortjeneste.

Dette indebærer, at der i forbindelse med surrogatmoderarrangementer alene må være

[Justitsministeren]

tale om dækning af konkrete, rimelige udgifter, som står i forbindelse med kvindens graviditet og fødsel. Spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om en egentlig betaling for barnet, må afgøres efter en samlet bedømmelse af omstændighederne i den konkrete sag. Det vil f.eks. kunne være acceptabelt, at der bliver betalt udgifter til medicin, svangerskabs-tøj, mindre beløb til ekstra kost og eventuelle rejseudgifter i forbindelse med nødvendige eller sædvanlige undersøgelser mv.

Det er i den forbindelse ikke muligt at angive en bestemt beløbsgrænse, men det har været forudsat, at der alene ville kunne blive tale om ret små beløb.

Spm. nr. S 50

Til *fiskeriministeren* (9/10 86) af:

Arentoft (KF):

»Hvilke muligheder og planer har fiskeriministeren for at sikre, at den truede odderbestand ikke reduceres ved, at dyrene drukner i ruseredskaber?«

Begrundelse

I tv-udsendelsen den 30. september 1986 kl. 20.50 under titlen »Omverden« omtaltes det, hvorledes odderen er ved at uddø i Danmark.

Det blev bl.a. vist, hvorledes en fisker fandt en druknet odder i sin ålruise. Dette er naturligvis uheldigt, og der blev derfor i samme udsendelse vist, hvorledes noget sådant kan forhindres. Det kan f.eks. ske ved, at der ved ålрусens munding anbringes et trådkors, der ikke vil forhindre ål i at gå i rusen, men forhindre, at så store dyr som oddere kan gå i ålrusen.

Svar (17/10 86):

Fiskeriministeren (Gammelgaard):

Undersøgelser udført i de senere år har påvist, at odderen er en truet pattedyrart i Danmark, og jeg er opmærksom på problemet.

Der er indledt et samarbejde mellem Fiskeriministeriet og Fredningsstyrelsen omkring de foranstaltninger, der vil kunne afhjælpe problemet.

Da det er vigtigt, at der er forståelse også lokalt for problemets løsning, søger man for

tiden at opnå enighed mellem de interesserede om nærmere bestemmelser for indretning af ruseredskaber i nogle søer i Hvidbjerg Å-systemet i Thy. Det er i denne forbindelse foreslået fra fiskerside, at man i stedet for det trådkors, der har været vist i fjernsynsudsendelsen den 30. september 1986, anvender et spærrenet, der sættes et andet sted i rusen. Desuden kan rusen placeres noget anderledes i vandet. Disse foranstaltninger skulle efter det oplyste være bedre egnede til at beskytte odderen, samtidig med at der ikke lægges unødige begrænsninger på fiskeriet.

Når disse muligheder er undersøgt tilstrækkeligt, vil der i forbindelse med en forsøgsordning blive fastsat bestemmelser og i den forbindelse udarbejdet et kontrolprogram.

Spm. nr. S 52

Til *forsvarsministeren* (10/10 86) af:

Pelle Voigt (SF):

»Er det i overensstemmelse med ministerens ofte udtrykte bekymring for mobiliseringsstyrkens størrelse og alderssammensætning, at han i en årrække ikke har indkaldt det antal værnepligtige, han har fået bevilget på finansloven?«

Svar (20/10 86):

Forsvarsministeren (Engell):

Der skal ikke herske tvivl om, at jeg finder, at der er behov for en forbedring af friskningen i mobiliseringsstyrken, og at det er ønskeligt, at der indkaldes så mange værnepligtige som muligt.

Målsætningerne i forligsaftalerne udgør imidlertid en helhed og må opfyldes under hensyntagen hertil og til, at de økonomiske midler er begrænsede.

Det skal bemærkes, at der i 1987 påregnes indkaldt flere værnepligtige end i 1986. Dette hænger bl.a. sammen med, at de politiske partier bag forsvarsforliget i 1986 har givet tilslutning til en ændret struktur for hærens fredsstyrke og dennes opbygning.

Spm. nr. S 53

Til *forsvarsministeren* (10/10 86) af:

Pelle Voigt (SF):

[Pelle Voigt]

»Til hvilke konkrete poster på forsvarsbudgettet er de store besparelser på grund af mindreforbruget af værnepligtige overført, og hvorfor er der – i uoverensstemmelse med budgetteringen – opstået behov for overførelse af yderligere midler til disse poster?«

Svar (20/10 86):

Forsvarsministeren (Engell):

Som anført i min besvarelse af 3. september 1986 af spørgsmål S 1656 (fortryk af Folketingets forhandlinger spalte 13225-13226) er de besparede lønbeløb overført til øvrige driftsudgiftskonti. Hjemmelen til denne overførsel findes i finanslovens anmærkninger II, den indledende beskrivelse til § 22, hvoraf det fremgår, at »de for bevillingen under det militære driftsbudget anførte specifikationer på standardkonti ikke er bindende med hensyn til beløbenes anvendelse«.

De nævnte overførsler fra lønkontiene til budgettets øvrige dele optages på forslag til tillægsbevillingslov for det pågældende år.

Omdisponeringerne er alle foretaget inden for forsvarrets samlede budgetramme som et led i de bestræbelser, der gøres for at tilvejebringe balance mellem de økonomiske midler og forsvarrets samlede virksomhed og aktivitet.

Spm. nr. S 54

Til forsvarsministeren (10/10 86) af:

Pelle Voigt (SF):

»Hvorfor har ministeren ikke levet op til sit løfte i bemærkningerne til lov om forsvarrets organisation og udbygget den gældende praksis for orientering mv. af Folketingets forsvarsudvalg, f.eks. i forbindelse med sin politik med at indkalde et mindre antal værnepligtige end bevilget på finansloven?«

Begrundelse

I bemærkningerne til lovforslaget er bl.a. anført: »Det er på denne baggrund, at det i lovforslagets § 3 foreslås, at forsvarsministeren kan fastsætte størrelsen, sammensætningen og organisationen af værnene og de til forsvaret i øvrigt hørende organer. I forbindelser hermed er det hensigten at udbygge gældende praksis for orientering mv. af Folketingets forsvarsudvalg om forsvarrets status,

anskaffelsesplaner og i det hele taget om grundlaget for og konsekvenserne af større forestående beslutninger vedrørende forsvarrets forhold.

Ingen orientering om mindreforbruget af værnepligtige er tilgået forsvarsudvalget, og ministerens henvisning til sine årsredegørelser i svaret på spørgsmål S 1656 af 25. august 1986 er jo allerhøjest orientering med tilbagevirkende kraft.

Svar (20/10 86):

Forsvarsministeren (Engell):

Det er min opfattelse, at Folketingets forsvarsudvalg orienteres i overensstemmelse med tilkendegivelserne i bemærkningerne til lov om forsvarrets organisation. Udvalget har siden 1982, hvor loven blev vedtaget, fået tilsendt en årlig redegørelse. Redegørelsen behandler naturligvis ikke alene udviklingen i forsvaret i det forløbne år, men kommer tillige ind på den forventede udvikling i de kommende år.

Spm. nr. S 55

Til forsvarsministeren (10/10 86) af:

Pelle Voigt (SF):

»Har ministeren orienteret 11 mands gruppen eller fået godkendelse hos dens medlemmer, heriblandt Socialdemokratiet, af sin manglende indkaldelse af værnepligtige i 1983, 1984 og 1985 på henholdsvis 1124, 693 og 1383 årsværk?«

Svar (20/10 86):

Forsvarsministeren (Engell):

Spørgsmålet om antallet af værnepligtige i forsvaret har selvsagt ved flere lejligheder været drøftet i 11 mands gruppen, bl.a. i forbindelse med drøftelserne om forsvarrets ordning og herunder om hærens fredsstruktur.

Gruppen har imidlertid ikke årligt godkendt, hvor mange værnepligtige der skal indkaldes, men det afgørende vil naturligvis være de for forsvarsforligsperioden gældende tal ultimo 1987, hvor den nuværende aftale udløber.

Spm. nr. S 56

Til forsvarsministeren (10/10 86) af:

Pelle Voigt (SF):

»Har man i ministerens embedsperiode foretaget regulering af udgifterne til værnepligtige i forhold til de tal, der er anført i finanslovsbevillingerne, eller efter det faktiske antal indkaldte værnepligtige?«

Begrundelse

Ifølge ministerens oplysninger til spørgrens spørgsmål nr. S 1656 af 25. august 1986 har man i årene 1983, 1984 og 1985 haft et faktisk mindreforbrug af værnepligtige i forhold til finanslovens budget på henholdsvis 1124, 693 og 1383 årsværk.

Der foreligger imidlertid ikke for spørgren tilgængelige oplysninger om, at man skulle have foretaget regulering ud fra det faktiske antal værnepligtige, men snarere ud fra det i budgettet forudsatte. Såfremt det er tilfældet, er der tale om en ganske usædvanlig praksis i omgangen med offentlige midler.

Svar (20/10 86):

Forsvarsministeren (Engell):

Den foretagne regulering er sket i overensstemmelse med de herfor fastsatte regler på grundlag af antallet af indkaldte værnepligtige.

Spm. nr. S 57

Til *forsvarsministeren* (10/10 86) af:

Pelle Voigt (SF):

»Hvor stort er det samlede beløb, der er sparet ved mindreforbruget af værnepligtige i henholdsvis 1983, 1984 og 1985, når man medregner samtlige følgeudgifter f.eks. til uddannelse, mindre afskudt ammunition osv.?«

Svar (20/10 86):

Forsvarsministeren (Engell):

Forsvaret har ikke sparet beløb som følge af mindreforbruget af værnepligtige. Den til forsvarsforligets gennemførelse fastsatte ramme er, som det fremgår af mit svar på spørgsmål nr. S 53, søgt udnyttet bedst muligt ved en afbalanceret prioritering af de tildelte midler gennem en løbende justering og omdisponering.

Spm. nr. S 59

Til *undervisningsministeren* (10/10 86) af:

Tove Lindbo Larsen (S):

»Vil ministeren oplyse om, hvor langt planlægningen er med forskningsenheden for ernæring – inklusive den fysiske placering – og hvor meget arbejde der er igangsat?«

Begrundelse

I fortsættelse af debatten i folketingsalen den 9. oktober 1986 under åbningsdebatten finder spørgeren det påkrævet at stille dette spørgsmål til skriftlig besvarelse, da ministerens svar var mangelfuldt.

I 1984 vedtog Folketinget et forslag til gennemførelse af en ernæringspolitik. Et af elementerne var en koordineret og forbedret ernæringsforskning. Netop dette element og oplysningselementet var regeringens ordførere mest begejstret for. Så meget mere skuffende er det, at regeringen svigter netop disse punkter.

Gentagne gange i løbet af disse godt to år har jeg spurgt til sagen, uden at det har fremmet arbejdet.

Derfor spørger jeg endnu en gang.

Svar (17/10 86):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

I mit svar på medlem af Folketinget Tove Lindbo Larsens spørgsmål af 7. maj 1985 (nr. S 1132 af 7. maj 1985) gjorde jeg rede for, at der var oprettet et institut for ernæringsforskning på Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole og nedsat en styregruppe for instituttet. Den 1. september 1986 ansattes en internationalt anerkendt svensk ernæringsforsker som konsulent for instituttet.

Konsulenten skal forestå ledelsen af instituttet i opbygningsfasen og har som arbejdsområde at rådgive vedrørende ansættelser og afgrænsning af faglige hovedområder.

I øjeblikket foretages bedømmelse af ansøgere med henblik på besættelse af et lektorat.

Den første forsker ved instituttet ansat som stipendiat er i gang med et forskningsprojekt inden for ernæring. Der er endvidere besat en teknisk-administrativ stilling som sekretær ved instituttet. Instituttet fungerer altså nu så småt som en forskningsenhed. Meningen er, at der i løbet af det næste år

[Undervisningsministeren]

skal 5 forskere mere i gang stigende til i alt 7 forskere fra 1988.

Etablering af lokaler til instituttet er blevet forsinket, idet de tidligere anvendte fraflytter lokalerne senere end forventet. Statens Husdyrbrugsforsøg har stillet lokaler til rådighed for instituttet, således at der nu rådes over to kontorlokaler og et laboratorium. Etablering af lokaler ventes klar i sommeren 1987.

Styringsgruppen for instituttet ser sig således fuldt ud i stand til at fortsætte opbygningen af instituttet efter de tidligere afstukne retningslinier.

Spm. nr. S 60

Til undervisningsministeren (10/10 86) af:

Tove Lindbo Larsen (S):

»Hvornår agter ministeren at forhandle med relevante organisationer om indholdet af de arbejdsfunktioner, der udføres af de forskellige personalegrupper inden for plejesektoren?«

Begrundelse

Den 4. juli 1986 udsendte undervisningsministeren en pressemeddelelse angående udsendelse af et arbejdsnotat om det fremtidige behov for sygeplejersker, sygehjælpere, plejehjemsassistenter og plejere. Samtidig meddelte ministeren, at han ville indkalde berørte parter til et møde om igangsættelse af en undersøgelse om indholdet af de arbejdsfunktioner, der udføres af de forskellige personalegrupper. Personaleorganisationerne har endnu ikke været indkaldt, til trods for at ministeren forventede, at det ville ske sidst i august.

I mellemtiden er gennemført undersøgelse af bl.a. behov, ledighed og uddannelsespladser. Tilbage står spørgsmålet om arbejdsfunktioner.

Svar (21/10 86):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Som det også blev bebudet i den omtalte pressemeddelelse af 4. juli 1986, har indenrigsministeren og jeg samt embedsmænd fra Socialministeriet i september måned afholdt et foreløbigt møde med de kommunale orga-

nisationer om situationen inden for plejeuddannelsesområdet.

På mødet gav de kommunale parter – som hovedansvarlige for, hvor mange og hvilke plejeuddannelsespladser der skal etableres – tilsagn om at udarbejde et oplæg til et kommende udvalgsarbejde, der nærmere skal belyse og analysere de forskellige personalegruppers kvalifikationer i forhold til opgavernes nuværende og fremtidige struktur og indhold.

Jeg har netop modtaget dette oplæg fra de kommunale parter. Så snart vi har haft lejlighed til at se nærmere på det, vil personaleorganisationerne som lovet herefter blive indkaldt til et møde med de relevante ministre.

Spm. nr. S 62

Til miljøministeren (10/10 86) af:

Thoft (SF):

»Finder ministeren det betryggende, at der normalt ikke træffes nogen som helst form for sikkerhedsforanstaltninger, når fremmede krigsskibe, der normalt medfører atomvåben, lægger til i danske havne?«

Begrundelse

I dagene 11.–15. oktober har Århus besøg af den amerikanske fregat »Moinster«. Fregatten er udrustet med våbensystemet AS-ROC, der kan affyre såvel atomspræghoveder som konventionelle spræghoveder. Fregatten kan også være udrustet med kemiske kampstoffer.

Ifølge tidligere admiral i den amerikanske Stillehavsvåbenflåde Gene la Roche er det helt imod USAs flådepolitik at fjerne kernevåben fra skibe inden havneanløb. Det er desuden forbundet med risici rent praktisk. Admiral la Roche udtalte i forbindelse med »Moinster«s besøg i Stockholm ifølge Dagens Nyheter den 1. oktober 1986: »Ikke en eneste gang i min marinekarriere har jeg hørt tale om, at kernevåben fjernes før et havnebesøg. Vi fjernede end ikke kernevåbnene fra skibet ved indsejling til japanske havne, til trods for at Japan gør samme krav på kernevåbenfrihed som Sverige«. Og man kunne tilføje: samme frihed for atomvåben i fredstid, som Danmark gør krav på.

På denne baggrund anbefaler admiralen, at der iværksættes et særligt sikkerhedsbered-

[Thoft]

skab, således at man ikke står helt uforberedt, hvis en ulykke indtræffer.

Og ulykker indtræffer jo også i militære sammenhænge. Sidst var det en sovjetisk ubåd, som blev ramt af et så alvorligt uheld, at den sank.

Værst af alt i denne sammenhæng er, at militære fartøjer typisk lægger til i storbyernes havne, der normalt er anbragt i bymidten. Sker der uheld, som spreder radioaktiv forurening, er katastrofen af sådanne dimensioner, at hele det danske samfund kan blive lammet.

Eftersom regeringen har besluttet at lukke øjnene for den kendsgerning, at der med meget stor sandsynlighed er atomvåben om bord, håber jeg nu at få miljøministerens støtte, således at der som minimum iværksættes et beredskab, hvis den ulykke, som ikke må ske, alligevel sker.

Svar (17/10 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Udenrigsministeriet, som har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Som spørgeren bekendt er den danske kernevåbenpolitik velkendt for vore allierede inden for NATO, og regeringen har ingen grund til at tro, at den ikke respekteres af vore allierede.«

Jeg ser på denne baggrund heller ingen grund til at gå ind i overvejelser af den art, som spørgeren opfordrer til.

Spm. nr. S 63

Til *miljøministeren* (10/10 86) af:

Margrete Auken (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvem modtageren er af de 50 kg vågehvalkød, der ifølge Norges Statistik er indført til Danmark i august 1986?«

Begrundelse

Ifølge Norges Statistik er der i august i år eksporteret 50 kg vågehvalkød fra Norge til Danmark. Denne indførsel er ulovlig, idet der siden 1. januar 1983 har eksisteret importforbud på alle hvalprodukter til EF-landene.

Svar (21/10 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fredningsstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Indførsel af vågehvalkød fra Norge til Danmark kræver forudgående tilladelse fra Fredningsstyrelsen i henhold til Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 23 af 25. januar 1984 om international handel med udryddelsestruede dyr og planter (Washingtonkonventionen).

Der er ikke ansøgt om tilladelse til indførsel af de omtalte 50 kg vågehvalkød, og det bemærkes, at en ansøgning ville medføre afslag, idet al indførsel af hvalkød til Fællesskabet er forbudt, medmindre det falder ind under sær aftalen om hvalkød til privat brug, som indføres fra Grønland til Danmark.

Fredningsstyrelsen har ved skrivelse af 13. oktober d.å. anmodet den norske autoriserede myndighed for Washingtonkonventionen om at være behjælpelig med at få belyst, hvorvidt de 50 kg vågehvalkød er udført til Danmark, samt hvem der i så fald er modtager heraf.«

Spm. nr. S 65

Til *justitsministeren* (13/10 86) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Vil ministeren give en fuldstændig beretning om forholdene blandt asylsøgere i teltlejren i Kongelunden, så den be- eller afkræfter oplysningerne i Amagerposten den 7. oktober 1986, samt undersøge major Bergsteins udtalelser om, at asylsøgerne eventuelt kunne være PLO-terrorister?«

Begrundelse

Der henvises til artikel i Amagerposten den 7. oktober 1986, side 7 og 8, hvor det bl.a. oplyses, at lejren er én stor svinesti med uhumske forhold, raserede opholdsrum og et svineri i området, der tilskrives asylsøgerne.

Svar (22/10 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Justitsministeriet kan oplyse, at teltlejren i Kongelunden som alle andre lejre står under tilsyn af de lokale sundhedsmyndigheder. Direktoratet for Udlændinge har ikke modta-

[Justitsministeren]

get nogen henvendelse fra sundhedsmyndighederne om, at der i lejren skulle herske forhold som nævnt i den omtalte artikel i Amagerposten.

Dansk Røde Kors, der har stået for driften af teltlejren, har telefonisk over for Direktoratet for Udlændinge bestridt, at tilstanden i lejren har været som beskrevet i avisartiklen.

Direktoratet for Udlændinge har i øvrigt oplyst, at teltlejren blev rømmet den 9. oktober 1986, hvor alle asylansøgerne blev overført til hotelplatformen Bristolia, og Direktoratet for Udlændinge påtænker at nedtage teltene i nærmeste fremtid.

For så vidt angår major Bergsteins udtalelser, således som de er beskrevet i artiklen i Amagerposten fra den 7. oktober 1986, kan Justitsministeriet oplyse, at major Svend Bergstein, der er eskadrillechef for Flyvestation Kongelunden, telefonisk over for Direktoratet for Udlændinge har oplyst, at han alene på forespørgsel fra Amagerpostens redaktør, Michael Rütz, har udtalt, at enkelte asylansøgere over for ham har tilkendegivet, at de har været PLO-soldater.

Dansk Røde Kors har ikke over for Direktoratet for Udlændinge hverken kunnet af eller bekræfte major Bergsteins oplysninger, ligesom rigspolitechefen heller ikke er i besiddelse af oplysninger, der kan af eller bekræfte det anførte.

Spm. nr. S 66

Til *miljøministeren* (10/10 86) af:

Tinning (VS):

»Hvad kan ministeren oplyse om det hidtidige forløb af sagen ved EF-Domstolen angående de danske regler for anmeldelse af nye kemiske stoffer?«

Begrundelse

Sagen er naturligvis af interesse for offentligheden.

I første omgang ønskes en præsentation af de argumenter, som er fremført fra henholdsvis Kommissionen og den danske regering.

Svar (22/10 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, som har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Med regeringens indgivelse af duplik i sagen den 18. april 1986 er skriftvekslingen (dvs. stævning, svarkrift, replik, duplik) afsluttet.

Den mundtlige forhandling ved EF-Domstolen er berammet til den 11. februar 1987. Inden den mundtlige forhandling bliver parternes argumenter offentliggjort af Domstolen i en såkaldt retsmøderapport, som spørgeren til sin tid vil kunne rekvirere.«

Spm. nr. S 67

Til *miljøministeren* (14/10 86) af:

Tinning (VS):

»Er der taget konkrete skridt fra EF-Kommissionen til at foretage yderligere harmonisering af direktiver om tilsætningsstoffer til levnedsmidler, således at medlemslandene ikke længere skulle kunne bestemme, til hvilke levnedsmidler de enkelte stoffer fra EFs positivliste må anvendes?«

Begrundelse

I Kommissionens program for gennemførelse af hvidbogens forslag på levnedsmiddelområdet fra november 1985 blev annonceret en sådan stramning. Hidtil har det været sådan, at stofferne fra positivlisten blot skulle tillades i et eller andet omfang, mens medlemslandene selv kunne afgøre, hvor de skulle tillades. Dette er af de danske myndigheder bl.a. brugt til at give de farlige stoffer amaranth og tartrazin meget begrænset anvendelse.

Svar (20/10 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Levnedsmiddelstyrelsen, som har udtalt følgende, hvortil jeg kan henvise:

»På området tilsætningsstoffer til levnedsmidler er der hidtil vedtaget EF-regler om fire kategorier af tilsætningsstoffer: konserveringsstoffer, farvestoffer, antioxidanter samt emulgatorer, stabilisatorer, fortyknings- og geleringsmidler. Disse regler er udformet således, at de omfatter lister over stoffer, som medlemsstaterne *kan* (med udelukkelse af

[Miljøministeren]

alle andre) anvende til de pågældende funktioner (positivlister). Reglerne er vedtaget med enstemmighed i Rådet. Medlemsstaterne kan selv fastsætte, til hvilke levnedsmidler og i hvilke mængder de på listerne opførte stoffer må anvendes (anvendelsesbetingelser), idet det dog er således, at anvendelsen ikke helt må forbydes (dette gælder ikke for emulgatorerne).

I Danmark har man nu i en årrække haft »Fortegnelse over godkendte tilsætningsstoffer til levnedsmidler« (positivlisten), som regulerer anvendelsen af hovedparten af tilsætningsstoffer i Danmark, herunder de fire kategorier, for hvilke der er EF-direktiver. I positivlisten er det anført, hvilke levnedsmiddelgrupper og hvilke mængder tilsætningsstofferne må anvendes i.

Den 17. april 1986 har Kommissionen forelagt Rådet et forslag til rådsdirektiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om tilsætningsstoffer, som må anvendes i levnedsmidler (KOM (86) 87, endelig udgave, EFT nr. C 116 p. 2 af 16. maj 1986). Dette forslag omfatter en fortegnelse over de kategorier af tilsætningsstoffer, for hvilke der skal udarbejdes særdirektiver, samt en opregning af, hvad disse særdirektiver skal omfatte, nemlig lister over stoffer, hvis anvendelse er tilladt, renhedskriterier for stofferne, anvendelsesbetingelser, analyse- og prøveudtagningsmetoder og eventuelle andre bestemmelser. Forslaget omfatter desuden generelle kriterier for anvendelse af tilsætningsstoffer, og det er anført, at tilsætningsstoffer kun må optages på en liste på grundlag af disse kriterier. Kriterierne indeholder i det væsentlige de samme elementer, som ligger til grund for vurderingen af tilsætningsstofanvendelsen i Danmark: beskyttelse af forbrugerne mod sundhedsrisiko og vildledning samt imødekommelse af rimelige teknologiske behov.

Efter forslaget bliver en fællesskabsregulering af tilsætningsstofferne udarbejdet af Kommissionen efter høring af den stående levnedsmiddelkomité.

Efter forslaget, som er baseret på artikel 100, får man en fællesskabsregulering af tilsætningsstoffer, som for hvert stof angiver, til hvilke levnedsmidler og i hvilke mængder de må anvendes. Den danske positivliste må derfor indrettes efter EF-reglerne.«

Spm. nr. S 68

Til miljøministeren (14/10 86) af:

Tinning (VS):

»Har EF-Kommissionen fremlagt forslag om optagelse af natamycin på positivlisten?«

Begrundelse

Natamycin anvendes ulovligt i flere lande som skimmeldræber på ost, skønt det er et lægemiddel. Der har været stærke kræfter i gang for at få lovliggjort denne anvendelse.

Svar (22/10 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Levnedsmiddelstyrelsen, som har udtalt følgende, hvortil jeg henviser:

»Den 3. december 1981 tilsendte Kommissionen Rådet et forslag til 17. ændring af direktiv 64/54/EØF om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om konserveringsstoffer, som må anvendes i levnedsmidler. Forslaget drejede sig om optagelse af tre stoffer, heriblandt natamycin, på konserveringsmiddeldirektivets liste over stoffer, der i medlemsstaterne må anvendes som konserveringsmidler til levnedsmidler (EF-positivliste for konserveringsmidler). For natamycin indeholdt forslaget anvendelsesbetingelser i form af en angivelse af, til hvilke levnedsmidler det må anvendes, samt maksimalgrænse for restmængde af natamycin i de pågældende levnedsmidler. Vedtagelse af forslaget ville have betydet, at natamycin skulle optages i den danske positivliste over godkendte tilsætningsstoffer med de anførte anvendelsesbetingelser.

Forslaget kunne – på grund af dansk modstand – imidlertid kun vedtages for de to andre stoffers vedkommende, således at natamycin fortsat ikke er på EF-positivlisten over tilladte konserveringsmidler og derfor heller ikke figurerer på den danske positivliste. Forslaget om optagelse af natamycin på EF-positivlisten over konserveringsmidler ligger formelt fortsat i Rådet.

Den 17. april 1986 har Kommissionen forelagt Rådet et forslag til rådsdirektiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om tilsætningsstoffer, som må anvendes i levnedsmidler. Dette forslag om-

[Miljøministeren]

fatter en fortegnelse over de kategorier af tilsætningsstoffer, herunder konserveringsmidler, for hvilke der skal udarbejdes særdirektiver, samt en opregning af, hvad disse særdirektiver skal omfatte, nemlig lister over stoffer, hvis anvendelse er tilladt, renhedskriterier for stofferne, anvendelsesbetingelser, analyse- og prøveudtagningsmetoder og eventuelle andre bestemmelser. Forslaget omfatter desuden generelle kriterier for optagelse på positivlister af tilsætningsstoffer.

Ifølge forslaget udarbejdes særdirektiverne af Kommissionen efter høring af den stående levnedsmiddelkomité. Forslaget omhandler ikke konkrete stoffer og dermed heller ikke natamycin.

Der henvises iøvrigt til miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 67.«

Spm. nr. S 69

Til *miljøministeren* (14/10 86) af:

Tinning (VS):

»Vil ministeren tilstille Folketingets miljøudvalg samt spørgeren det danske svar på Kommissionens åbningsskrivelse af 20. januar 1986 vedrørende chlorfluorcarboner (freon) i spraydåser og, såfremt der senere er kommet nye henvendelser i sagen fra Kommissionen, også udlevere disse?«

Begrundelse

Sagen har principiel betydning, idet Kommissionen i sit brev af 20. januar 1986 totalt underminerede den gældende »miljøgaranti« i Romtraktatens artikel 36, og Kommissionen vil med de samme argumenter kunne udhule betydningen af den nye »miljøgaranti« i EF-pakken (artikel 100 A).

Det tilføjes, at VS ikke er repræsenteret i miljøudvalget.

Svar (20/10 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, som har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Korrespondancen mellem regeringen og Kommissionen i traktatkrænkelssager er af fortrolig karakter. Det har da også, siden Danmark blev medlem af Fællesskabet, været skiftende regeringers praksis, at denne

korrespondance ikke udleveres. Det vil således heller ikke ske i denne sag.

Det kan i øvrigt oplyses, at siden regeringen besvarede åbningsskrivelsen, er Kommissionen ikke vendt tilbage til sagen.«

Spm. nr. S 70

Til *socialministeren* (14/10 86) af:

Agerschou (SF):

»Vil ministeren overveje at indføre en rotationsordning for embedsmænd i Socialministeriet, så de pågældende i perioder kommer til at beskæftige sig med praktisk socialt arbejde?«

Begrundelse

Under behandlingen i foråret 1986 af lovforslag nr. L 116 – forslaget om ændring af bistandlovens kontanthjælpsregler m.v. – blev der fra flere sider udtrykt bekymring for virkningen af det foreslåede »dimittendsatsloft« specielt over for enlige forsørgere uden »hidtidig indtægt«.

Den uheldige virkning blev bl.a. påpeget af Socialpolitisk Forening i en henvendelse til Folketingets socialudvalg. Her blev det fremhævet, at jo flere børn en enlig forsøger i denne situation havde, jo elendigere blev vedkommende stillet økonomisk. Socialministeriet kommenterede dette problem over for Folketingets socialudvalg ved at skrive, »at det må være mere teori end praksis, at en kvinde kan få tre børn uden på et tidspunkt at have haft indtægter eller været forsørgt af en ægtefælle«.

Det kom noget bag på bl.a. spørgeren, der kender enlige forsørgere, der i praksis befinder sig i den situation, Socialministeriet beskriver som teori. En uddybende redegørelse fra Sammenslutningen af Sociale Udvalg, der også havde påpeget problemet, og som tydeligt har større kendskab til den praktiske virkelighed end Socialministeriet, har bekræftet, at ministeriets forestillinger om teori og praksis på dette område er direkte fejlagtige. Det er efter spørgerens opfattelse utilfredsstillende, at man er tvunget til at henvende sig til alle mulige organisationer for at få korrekte oplysninger om et givet lovforslags konsekvenser. Det burde kunne ske via Socialministeriet.

[Agerschou]

En rotationsordning for embedsmænd i Socialministeriet, der medførte, at de pågældende fik erfaring med praktisk socialt arbejde, ville derfor muligvis være gavnlig.

Svar (17/10 86):

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Socialministeriet har pr. 1. april 1986 oprettet en turnusordning for overenskomstanstattede sekretærer og fuldmægtige i Socialministeriet. Turnusordningen omfatter ansatte i Socialministeriets departement, Socialstyrelsen, Sikringsstyrelsen, Ankestyrelsen, Socialforskningsinstituttet og Alkohol- og Narkotikarådets sekretariat.

Et led i turnusordningen er, at der gives mulighed for, at sekretærer og fuldmægtige i Socialministeriet får tjenestefrihed uden løn ved lønanciennitetsgivende beskæftigelse uden for Socialministeriet i en periode på mellem 2 og 4 år.

Med henblik på herudover at styrke mulighederne for, at sekretærer og fuldmægtige i Socialministeriet får kendskab til forholdene uden for Socialministeriet, har Socialministeriet rettet henvendelse til andre ministerier samt nogle kommuner, herunder en amtskommune, om etablering af ordninger med ekstern turnustjeneste.

Jeg har derfor på nuværende tidspunkt ikke overvejelser om at indføre yderligere turnusordninger for ansatte i Socialministeriet.

Spm. nr. S 71

Til *indenrigsministeren* (14/10 86) af:

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvad Lægeforeningens begrundelse er for at pålægge lægerne i et forskningsprojekt i Slagelse at give oplysning om barnets køn, før fristen for fri abort overskrides?«

Begrundelse

Det oplyses i dagspressen – Politiken d.d. – at Den Videnskabetiske Komité for Københavns og Frederiksberg kommuner, da ansøgningen om tilladelse til forsøget blev behandlet i komiteen, anbefalede, at lægerne *ikke* oplyste om barnets køn før efter 12. svangerskabsuge.

Spørgeren undrer sig over, at Lægeforeningens Ethiske Komité senere greb ind med pålæg til forskningsgruppen om at give denne oplysning.

Svar (20/10 86):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Der henvises til den i kopi vedlagte udtalelse af 17. oktober 1986 fra Den Almindelige Danske Lægeforening.

Bilag

Indenrigsministeriet Den 17. oktober 1986
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K.

Ved skrivelse af 15. oktober 1986 (2.s. kt.j.nr. 51002-251/1986) har ministeriet anmodet Lægeforeningen om en udtalelse i anledning af folketingsspørgsmål S 71 fremsat af folketingsmedlem Hanne Thanning Jacobsen.

I spørgsmålet anmodes ministeren om at oplyse, hvad Lægeforeningens begrundelse er for at pålægge lægerne i et forskningsprojekt i Slagelse at give oplysning om barnets køn, før fristen for fri abort overskrides.

Som begrundelse for spørgsmålet har spørgeren anført følgende: »Det oplyses i dagspressen – Politiken d.d. – at Den Videnskabetiske Komité for Københavns og Frederiksberg kommuner, da ansøgningen om tilladelse til forsøget blev behandlet i komiteen, anbefalede, at lægerne *ikke* oplyste om barnets køn før efter 12. svangerskabsuge.

Spørgeren undrer sig over, at Lægeforeningens Ethiske Komité senere greb ind med pålæg til forskningsgruppen om at give denne oplysning.«

Først bemærkes, at der ikke skal herske tvivl om, at Lægeforeningen har den opfattelse, at læger, der medvirker i forskningsprojekter af den omhandlede art, skal overholde de betingelser for forsøget, som er opstillet af vedkommende videnskabetiske komité, og Lægeforeningen har i det konkrete tilfælde ikke tilrådet eller pålagt noget medlem at handle i strid hermed.

Når det gælder tilfælde uden for sådanne forsøg, har Lægeforeningen længe været opmærksom på det etiske problem, der opstod i forbindelse med, at det blev muligt at udtage moderkagebiopsier og bestemme barnets køn

[Indenrigsministeren]

allerede omkring 8. svangerskabsuge, fordi denne teknik indebærer, at kvinder får mulighed for at tage stilling til fri abort, også på grundlag af en viden om barnets køn.

Man er ligeledes opmærksom på, at nogle hospitalsafdelinger i deres vejledning af patienterne har meddelt, at barnets køn ikke kan oplyses til forældrene før udløbet af 12. svangerskabsuge med den begrundelse, at man ønsker at forhindre valg af legal abort på denne indikation.

Spørgsmålet har været behandlet i hovedbestyrelsen og i foreningens etiske udvalg, og etisk udvalg holdt den 1. maj 1986 et møde med repræsentanter for Dansk Selskab for Gynækologi og Obstetrik. Ved dette møde kom det frem, at den praksis, som de involverede læger havde anlagt, var en konsekvens af en fælles beslutning af 3 laboratorier, som foretager analyser af moderkagebiopsier. Beslutningen havde til formål at undgå, at der opstår etiske og moralske problemer som følge af forældres mulighed for at vælge abort alene på grund af oplysning af barnets køn.

Lægeforeningen har ikke på noget tidspunkt fremsat egentlige rekommandationer til sine medlemmer om, hvordan de skal forholde sig i disse situationer, men har ved samtale med læger, som i deres daglige arbejde har problemet inde på livet, gjort opmærksom på, at direkte nægtelse af at oplyse barnets køn er vanskeligt foreneligt med Lægeforeningens etiske regler, hvorefter kun oplysninger, som direkte kan skade patienter, efter omstændigheder kan tilbageholdes. Her til kommer, at foreningen efter indførelse af fri adgang til abort indtil 12. svangerskabsuge finder det vanskeligt at anse det for en lægelig opgave at bedømme rimeligheden af de mange motiver, kvinder måtte lægge til grund for at vælge at få foretaget abort.

Man skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at indførelse af aktindsigt til sygehusjournaler pr. 1. januar 1987 formentligt vil give alle patienter en lovbestemt ret til oplysninger af heromhandlede karakter.

Lægeforeningen medgiver gerne, at der er tale om en problemstilling, som der ikke er taget højde for i abortlovgivningen, og at spørgsmålet om forældres mulighed for at vælge abort på basis af oplysning om barnets køn måske nok kunne være en overvejelse

værd, og foreningen vil derfor følge udviklingen på området.

Lægeforeningen skal afslutningsvis gentage, at den ikke har vedtaget bindende retningslinier for sine medlemmers adfærd på dette område.

Med venlig hilsen

Jens Kr. Gøtrik

Spm. nr. S 72

Til *ministeren for offentlige arbejder* (14/10 86) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Hvilke kommentarer har ministeren til Fredningsstyrelsens udtalelser om, at Trafikministeriet har misbrugt Fredningsstyrelsens udtalelser til på falske forudsætninger at fremkomme med konklusioner, der siger, at en boret tunnel under havbunden ikke er mere miljørigtig end en bro og sænketunnel – især af hensyn til vandgennemstrømningen til og fra Østersøen?«

Begrundelse

Ifølge Sjællands Tidende den 11. oktober 1986 udtaler Poul Hald Mortensen fra Fredningsstyrelsens økologiske kontor, at Fredningsstyrelsen føler sig misbrugt og bondefanget af Trafikministeriet. Det siges bl.a. i artiklen, at Trafikministeriet på baggrund af falske forudsætninger har brugt Fredningsstyrelsen til at konkludere, at en boret tunnel ikke er mere miljøvenlig end en sænketunnel eller bro.

Svar (22/10 86):

Ministeren for offentlige arbejder (Nør Christensen):

Efter drøftelse med Miljøministeriet af de alvorlige anklager kan jeg oplyse, at der naturligvis ikke er tale om, at Trafikministeriet har misbrugt eller bondefanget Fredningsstyrelsen.

Fredningsstyrelsen har oplyst, at artiklen i Sjællands Tidende den 11. oktober 1986 ikke med tilstrækkelig tydelighed gengiver de udtalelser, som den pågældende medarbejder fremsatte over for avisen.

Pointen i interviewet skulle være, at der ved en broforbindelse ikke er fredningsmæs-

[Ministeren for offentlige arbejder]

sige betæneligheder knyttet til afgravningen, idet sådanne afgravninger kan være nødvendige for at sikre vandgennemstrømningen. Vælges en løsning med en boret tunnel, forudsætter Fredningsstyrelsen, at en sådan kan udformes, så behovet for afgravninger reduceres, hvilket alt andet lige må være at foretrække.

Miljøministeriet har således fortsat den vurdering, som ministeriet gav udtryk for i et brev til Trafikministeriet af 25. september 1985, og hvori det hedder, at der ingen miljømæssige betæneligheder er ved at foretage de skitserede afgravninger.

Spm. nr. S 73

Til *miljøministeren* (14/10 86) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Hvilke konsekvenser vil en fast forbindelse over/under Storebælt få for det af EF udpegede fuglebeskyttelsesområde ved Sprogø?«

Begrundelse

Danmark har som medlem af EF forpligtet sig til at beskytte området ved Sprogø som bevaringsværdigt.

Svar (20/10 86):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Ved behandlingen af spørgsmål i forhold til naturfredningslovens § 42 (om tekniske anlæg i det åbne land) samt øvrige miljømæssige spørgsmål var der – til at behandle det forrige projekt til Storebæltsbroen, som blev standset i sommeren 1978 – nedsat en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Statsbroen Store Bælt og Miljøministeriet. Denne gruppe tog stilling til alle konkrete spørgsmål i forbindelse med det dengang udarbejdede, meget detaljerede skitseprojekt.

Da der imidlertid ikke foreligger en konkret projektbeskrivelse for en kommende fast forbindelse over Storebælt, er det derfor ikke muligt på indeværende tidspunkt at vurdere de eventuelle indvirkninger på det pågældende EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 98.

Spm. nr. S 74

Til *justitsministeren* (14/10 86) af:

Kofod-Svendsen (KRF):

»Finder ministeren, at der er behov for en stramning af betingelserne for at få foretaget fri abort, efter at det har vist sig, at nogle kvinder får foretaget abort inden 12. svangerskabsuge på grund af barnets køn?«

Begrundelse

Som led i et forskningsprojekt foretager Rigshospitalet moderkage- og fostervandsprøver. Det afgøres ved lodtrækning, hvilken prøve den enkelte gravide kvinde skal have foretaget. Ifølge dagspressen, bl.a. Aktuelt og Politiken fra den 14. oktober 1986, har en kvinde valgt at få abort, inden tidsfristen for den fri abort var udløbet, fordi en moderkageundersøgelse havde vist, at barnet havde et andet køn, end kvinden havde ønsket sig.

Det er yderst betænkeligt, at der på nuværende tidspunkt hverken er juridiske eller etiske regler til hinder for, at der foretages abort alene på baggrund af barnets køn.

Den teknologiske udvikling på det lægevidenskabelige område stiller alvorlige etiske krav bl.a. til respekten for menneskelivet. Det er derfor nødvendigt, at lovgivningen er med til at fastlægge de etiske rammer.

Svar (20/10 86):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg finder, at det er meget ulykkeligt, hvis et forældrepar på grund af oplysninger om det kommende barns køn træffer den meget alvorlige beslutning, som et abortindgreb må være for ethvert forældrepar.

Jeg er imidlertid sikker på, at dette kun vil ske i helt ekstreme tilfælde. Det er nemlig heldigvis således, at barnets køn for de allerfleste forældre er uden betydning. Forældre er glade for deres barn, hvad enten det bliver en pige eller en dreng.

Som bekendt stilles der i de gældende regler om abort ikke krav om, at en kvinde skal angive en begrundelse for ønsket om abort. Den enkelte kan derfor skjule de motiver, der er til at ønske en abort.

Det er således ikke muligt ved hjælp af ændringer i abortlovgivningen at hindre, at der gennemføres aborter, der i realiteten er begrundet i barnets køn, medmindre der gennemføres en total omlægning af loven, således at der gennemføres et helt generelt for-

[Justitsministeren]

bud mod abort med angivelse af helt præcise undtagelser. Det var den lovgivning, der var gældende indtil den 1. oktober 1973.

Denne retstilstand blev som bekendt forkastet af Folketinget, da dette med et betydeligt flertal vedtog den nye lov om fri abort, og jeg mener fortsat, at der er flertal for at opretholde en lovgivning, hvorefter der ikke skal foreligge særlige grunde, for at der kan opnås abort.

Spm. nr. S 75

Til *boligministeren* (15/10 86) af:

Svend Andersen (S):

»Hvad agter ministeren at foretage, efter at det er oplyst, at landbrugsministeren imod reglerne om tildeling af boliger i almennyttige boligselskaber og lejelovens § 75 har fået tildelt en bolig i boligselskabet Birkebo, Birkerød?«

Begrundelse

Af referater i dagspressen fremgår, at landbrugsministeren har fået overdraget en 3-værelses bolig i boligselskabet Birkebo forud for omkring 800 andre ansøgere. Besvarelsen bedes derfor indeholde oplysning om, om der blandt de foranstående ansøgere fandtes husstande af en størrelse med behov for en 3-værelses bolig, samt om der ved tildeling af boligen er foretaget en samlet vurdering af ansøgerens økonomiske forhold og husstandens sammensætning.

Foreløbigt svar (17/10 86):

Boligministeren (Thor Pedersen):

Indledningsvis vil jeg gerne oplyse, at jeg kun kender sagen fra omtalen i dagbladet Ekstra Bladet.

Jeg kan derfor ikke på det foreliggende grundlag udtale mig om, hvorvidt Boligselskabet Birkebos udlejning af den pågældende lejlighed har været i overensstemmelse med de regler, der gælder for udlejning af almennyttige boliger, da Boligministeriet ikke er bekendt med de nærmere omstændigheder ved lejemålets indgåelse.

Jeg har imidlertid anmodet Boligstyrelsen om at indhente en udtalelse dels fra Birkerød kommune som tilsynsmyndighed med boligselskabet, dels fra boligselskabet.

Når disse udtalelser foreligger, vil jeg vende tilbage til spørgsmålet.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at oplyse, at dagbladet Ekstra Bladets behandling af sagen – herunder af oplysninger indhentet i Boligstyrelsen – har været af en sådan karakter, at kontorchef Birgitte Raaschou-Nielsen i henhold til presselovens § 9 den 15. oktober 1986 har fremsendt et dementi til Ekstra Bladet ved journalist Chris Wammen. Jeg tillader mig at gengive denne berigtigelses fulde ordlyd:

»På baggrund af vor telefonsamtale i går, den 14. oktober, kl. ca. 15.30 er det med nogen forbavelse, jeg i dagens Ekstra Blad og spisesedlen for bladet ser mig selv citeret for at have udtalt, at den af landbrugsminister Britta Schall Holberg indgåede lejeaftale er ulovlig.

Jeg har aldrig udtalt mig herom, men alene om, hvad betingelsen er for at bringe § 75, stk. 2, i lejeloven i anvendelse, nemlig at man er husstandsmedlem på det tidspunkt, lejeren dør. Jeg gjorde udtrykkeligt opmærksom på, at jeg ikke ville tage stilling til, om betingelserne var opfyldt i det konkrete tilfælde, og henviste i øvrigt til, at det, da der er tale om lejeaftale i almennyttigt byggeri, var nødvendigt at tale med min kollega kontorchef Birthe Lehmann.

Under henvisning til presselovens § 9 skal jeg herefter anmode om en berigtigelse af mine udtalelser, idet dagens artikel er egnet til at påføre mig som kontorchef i centraladministrationen en ikke uvæsentlig skade – i hvert tilfælde i offentlighedens omdømme.«

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 48:

Forslag til lov om ændring af lov om leje og om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene.

Af boligministeren (Thor Pedersen).
(Fremsat 15/10 86).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Agnete Laustsen (KF):